

San Mateo

Ī'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

1 Huā'mā' lista ū'tza' i'xū'nāpap Jesucristo ē xla' i'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

²Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judā ē ixtā'timīn. ³Judā ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzi'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. ⁵Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzi' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzi' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isaí ixuanī't. ⁶Isaí ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixcuscāt Urías ixuanī't, xla'ca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuanī't.

⁷Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acaz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹Josías

ixtāta'ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuanī't ē a'cxni' ixcāchī'canī't ē cālē'nca israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia.

¹²A'cxni' cālē'nca'nttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzi' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷Chuntza' ixlikelhcāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahui'lh David. Ixlikelhcāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'nca'nttza' israelitas nac ti'ya't jā huanican Babilonia. Ixlikelhcāujtā'ti' i'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhui'lh Cristo.

Chī lacatuncuhui'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸A'cxni' tahui'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzi' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza'

natā'tamakaxtoka José. A'cxni' jāna'j ixa'tatā'tahui'la a'cxni' María ixlika'lhini'ntza' ixlitli'hui'qui Espíritu Santo. ¹⁹A'cxni' José ca'tzilh María ixka'lhini'ntza', xla' ixmakxteku'tun. Tzeyā chi'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacatinca'n tachi'xcuhui't ē jā ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxteku'tun. ²⁰A'cxni' José ixlacapāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksini' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī i'xū'nātā'nat David, jā catilīmā'xa'na' natā'tamakaxtoka María. Ū'tza' lika'lhini'lh Espíritu Santo. ²¹Naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'li'ni'ya' ixtacuhui'ni' Jesús. Xla' nacāmākapūtāxtū ixtachi'xcuhui't ē ū'tza' nalīmāpācuhuican Jesús — huanilh ángel.

²²Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentāxtū chī huanli ixa'kchihuina' Māpa'ksini' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³Tzu'ma'jāt naka'lhini'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhuican Emanuel. (Huā'mā' tacuhui'ni' huanicu'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

²⁴A'cxni' lakahuanli José, tlahualh ixlipō'ktu tū māpa'ksilh ixángel Māpa'ksini' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahui'lh i'ska'ta' ixlīmāksāsti'. Hui'lini'lh ixtacuhui'ni' Jesús.

A'cxni' tamilh magos

2 A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac ti'ya't jā huanican Judea

a'cxni' Jesús lacatuncuhui'lh a'ntza'. Lacatuncuhui'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xlaca'n makat tamincha' na ixtankēn ²ē takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lh ixpuxcu'ca'n israelitas tī tahui'lhntza'? Quina'n iclaktzi'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahui'lhntza'. Ū'tza' iclimiujtza' huā'tza' na'iclaktaquilhpūtayāj.

³A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuin, rey Herodes ixlī'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtalī'a'ktuyumā'nalh. ⁴Rey cāmāta'satinīni'lh ē cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu līmāpa'ksin. Cākelhasqui'nica jāchu natahui'la Cristo ⁵ē takelhtini'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuina':

⁶Belén xala' nac ti'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'nal'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' ti'ya't, ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhui'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksini'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhui't tī cāhuanican israelitas.

⁷Herodes lakatzē'k cāmāta'satinīni'lh magos ē cākelhasqui'nilh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quilhtamacuj ē tūyā mālhcuyu'. ⁸Cāmacā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlicāna' lacatuncuhui'lh

ska'ta'. A'cxni' namacla'yā'tit, naquilāmāca'tzīniyāuj. Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquilhpūta — chuntza' cāhuanilh.

⁹A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'a'lh. Sta'cu tū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tāyalh tālhmā'n jā ixui'lh ska'ta'.

¹⁰A'cxni' magos talaktzī'lh chī tāyalh sta'cu, tapāxuhualh xlaca'n. ¹¹A'cxni' tatanūlh nac chic, talaktzī'lh ska'ta' ē María tī ixtzī'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxuīlh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'nī' ē tamaxqui'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. ¹²Ā'listān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālīmāca'tzīnīca jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lalh nac Egipto

¹³A'cxni' ixta'a'nī'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh: —Catāqui'. Cacāli'pi ska'ta' ē ixtzī' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīniyān. Herodes napatza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴José tāqui'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuanī't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzī'. Ta'a'lh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵A'ntza' tatachokolh hasta a'cxni' nilh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuanī't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli:

“Ixui'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh.”

Herodes cāmāmaknīnī'lh lacstin

¹⁶A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kskāhuī'nī't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmaknīca lacstīn tī ka'hua'cha. Cāmāmaknīnī'nkō'lh ixlīpō'ktuca'n lacstīn tī xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnī'lh ixlīpō'ktuca'n tī jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chi a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī't ska'ta' chī tahananli magos. ¹⁷Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tī ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸Kexmatcan chī calhuancan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tī cālācalhuamā'lh ixlacstīn. Jāla ixmāko'xamixīcan ixpālacata ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹A'cxni' ixnīnī'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpālh a'ntza' jā ixui'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

²⁰—Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzī'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhtza' xlaca'n tī ixtamaknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹José tāqui'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzī' hasta nac Israel. ²²Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican

Judea. A'cxni' José ca'tzilh huā'mā',
ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'.

Lakahuāna'mpāl'h ē ū'tza' talī'a'lh
nac ti'ya't jā huanican Galilea.

²³A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac
Galilea, ta'a'lh nac cā'lacchicni'
jā huanican Nazaret ē a'ntza'
tatahuī'lh. Chuntza' a'kspulalh
namākentaxtū tū tahuanli
a'kchihuīna'ni'n. Tahuanli: “Jesús
namāpācuhiican nazareno.”

**Juan Mā'kpaxini' a'kchihuīna'nli nac
cā'tzaya'nca ti'ya't**

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

3 Huā'mā' quilhtamacuj milh
nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac
Judea Juan tī ixmā'kpaxini'n.
Ixa'kchihuīna'mā'lh ²ē ixcāhuani
tachi'xcuhui't:

—Calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n ē
camaxtētkit tū jā tze ixpālacata
talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios
namāpa'ksini'nkō'.

³A'kchihuīna' Isaías tzo'kli
chī tachi'xcuhui't natalakpali
ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka'i'.
Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā
huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't,
nakexmatcan catihuāl'h ti
palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata
mimā'lh Māpa'ksini'.

Camālakstu'nctit tej.”

⁴Ixlu'xu' huā'mā' Juan
licāxtlahualh ixchi'xit camello ē
ixlichī'can ko'xka' ixuanit'. Xla'
ixua' xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala'
nac cā'qui'huī'n. ⁵Tachi'xcuhui't
xalanī'n nac cā'lacchicni'
Jerusalén tamilh takexmata. Nā

lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n
calhāxcuhuāl'h nac estado Judea ē
xalanī'n lacatzuna'j xaka'tla' nac
xcān Jordán nā tamilh takexmata.
⁶A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios
ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxilh
chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷Lhūhua' fariseos ē ixpālejni'
israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni'
Juan cālaktzi'lh, cālacaquilhnīlh ē
cāhuanilh:

—iHui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu
cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasītzī'
Dios tū mimā'lh? ⁸Catlahua'tit
tū tze ē ū'tza' nalītasu'yu
ixlicāna' lakpalīni'ta'ntittza'
mintalacapāstacni'ca'n. ⁹Jā
catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n
ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza'
iclipāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj
ixtasītzī' Dios.” Jā chuntza'
ixua'ntit. Quit iccāhuanīyān
Dios tzē nacālakpali huā'mā'
chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna'
Abraham. ¹⁰Hua'chi xacacani'ttza'
ā'chaj ē natzucucan natancā'can
qui'huī'. Catūhuāl'h qui'huī' tū jā
māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza'
natancā'can ē nalhcuyucan.
Tachi'xcuhui't tī jā tatasu'yu palh
ta'a'ka'i', xlaca'n hua'chi qui'huī'
tū jā taha'ca'. ¹¹Ixlicāna' quit
iccālimā'kpaxīyān xcān. Ū'tza'
nalītasu'yu chī lilīpuhuanā'tit
tū jā tze tū tlahuanī'ta'ntit. Tī
namin ā'listān, xla' makapitzin
hui'xina'n nacātalimā'kpaxīyān
Espīritu Santo ē ā'makapitzin
huampala nacātalimā'kpaxīyān
macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē
jā quit. Quit jāla icmālakchā'ni
chī xla'. Quit jā mini'ni' nūn

na'icxcutni' ixlíkechi'can íxcac'hi'.
¹²Xla' hua'chi chā'tin chi'xcu' tī
 chi'pani'ttza' ixlīmālakosūn ē
 nalacsu'nu trigo tū tlahuacan
 harina. Xalícha'nat trigo namānū jā
 māquī'can ē xapa'lhma' nalhcuyu
 nac macscut tū jāla catimāmixilh
 —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³Ā'listān Jesús taxtulh nac
 estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā
 íxmā'kpaxīni'mā'lh na íxquilhtūn
 ka'tla' xcān jā huanican Jordán.
 Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴Ē Juan jā
 íxmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:
 —Hui'x mini'ni' naquimā'kpaxī'ya'
 ē jā íxlacasqui'nca quit
 na'icmā'kpaxīyān.

¹⁵Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j calalh chuntza'
 chī icsqui'ni'yān. Chuntza'
 quincāminī'ni'yān ē ū'tza'
 nalitlahuakō'yāuj tū Dios
 māpa'ksilh.

Juan kexmatni'lh ē tlahualh tū
 huanilh.

¹⁶Jesús, a'cxni' mā'kpaxīca,
 tacutli nac xcān. Xamaktin
 talaqui'lh nac a'kapūn ē Jesús
 laktzi'lh Espíritu Santo. Ixtasu'yu
 hua'chi tantzasanān. Yujchi na
 íxlaclhtza' Jesús. ¹⁷Kexmatca a'ktin
 tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta'
 tī laktza' ícpāxqui' ē xla'
 quimakapāxui.

Skāhui'ni' íxlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

4 Palaj tunca Espíritu Santo
 lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca

ti'ya't. Skāhui'ni' tī huanican
 Satanás íxlilaktzi'ncu'tun palh tzē
 na'a'kskāhui' Jesús.

²A'ntza' tu'pu'xam

quilhtamacuj Jesús jā huā'yalh
 pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu
 tzi'sa ē íxtzi'nca. ³Skāhui'ni'
 laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios,

cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni'
 pāntzīn catahuanli.

⁴Jesús kelhtilh:

—Tatzō'kni' na íxtachihuīn Dios:

“Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh
 chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj.
 Nā íxlacasqui'nca cuenta
 natlahuacan íxtachihuīn Dios.”

⁵Palaj tunca skāhui'ni' lē'lh Jesús
 nac Jerusalén jā nā māpācuhiican
 cā'lacchicni' xataxicua'lanātlahua.
 Māhua'ca'lh na íxa'kspūn xaka'tla'
 templo ⁶ē huanica:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti
 nac ti'ya't. Tatzō'kni' na íxtachihuīn
 Dios:

Dios nacāmāpa'ksī íxángeles
 natamaktaka'lhān.

Natamā'kaqui'yān ē chuntza'
 nūn kentin mintujan
 catitakāhui' nac chihuix.

⁷Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzō'kni' na
 íxtachihuīn Dios: “Jā tililaktzi'na'
 miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸Skāhui'ni' lē'mpāl'h a'ktin
 nac sipej tālhmā'n. A'ntza'
 māsū'yuni'kō'lh íxlíka'tla'
 cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuanī't
 íxuanī't. ⁹Skāhui'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxqui'yān
 xmān naquintatzokostani'ya' ē
 naquilaktaquilhpūtaya' —huanica
 Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtini'lh:

—iCaquintapānu'ni', Skāhui'ni'!
Tatzok'kni' na ixtachihuīn
Dios: “Natatzokostani'ya' ē
nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni'
Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla'
lacasqui'n.”

¹¹ Palaj tunca skāhui'ni'
a'kxtekui'lilh. Ē makapitzin ángeles
tamilh ē tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' māca'tzīnīca chī
ixchi'cani't Juan, palaj tunca a'lh
nac estado Galilea ¹³ ē jā tachokolh
nac Nazaret. A'lh tahuil'la nac
cā'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'
na ixquilhtūn xcān. Nā huā'mā' ti'ya't
ixmāpācuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón
ē Neftalí. ¹⁴ Huā'mā' tū a'kspulalh
mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna'
Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza'
tzo'kli:

¹⁵ Ti'ya't jā māpācuhuīcan Zabulón
ē jā māpācuhuīcan Neftalí,
a'ntza' tētaxtu tej tū mā'lh
hasta nac mar.

Nā a'ntza' ixtuntacut nac xcān
Jordán nac estado Galilea
ē ū'tza' jā tahuil'lána'lh tī jā
israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuhui't hua'chi
ixtahuil'lána'lh jā cā'pucsua'
ē chuhua'j talaktzi'lh a'ktin
xaka'tla' taxkaket.
Xlaca'n hua'chi ixtanimā'nalh ē
cā'skē'k ixtahuil'lána'lh.
Chuhua'j talaktzi'lh chī xkaka.
Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh
a'kchihuīna'ntā'kchoko ē huanli:

—Calilīpuhuanit tū jā tze
tlahuani'ta'ntit ē calakpalī'tit
mintalacapāstacni'ca'n.
Talacatzuna'jīmā'lhntza' a'cxni' Dios
namāpa'ksīni'nkō'.

Jesús cālacsacli kelhatā'ti' chi'pāna'ni'n squi'ti'

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan na
ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican
lago Galilea, cālaktzi'lh chā'tu'
chi'xcuhui'n tī litā'timīn ixtahuani't.
Chā'tin Simón ixuanican ē ixli'a'ktu'
ixtacuhuīni' Pedro. Ā'chā'tin Andrés
ixuanican. Xlaca'n chi'pāna'ni'n squi'ti'
ixtahuani't ē ixtamojōmā'nalh nac
xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan
squi'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Caquilātā'a'uj ē
na'iccāmāsu'yuni'yān chī
nacālimā'a'ka'i'nī'yā'tit
tachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Palaj tunca tamakxtekli
ixpūtayanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

²¹ A'cxni' a'lh ā'lacatin, cālaktzi'lh
ā'chā'tu' huampala litā'timīn. Xlaca'n
ixcamana' Zebedeo ixtahuani't ē
ixtacuhuīni' chā'tin Jacobo ē ā'chā'tin
Juan. Ixtatā'hui'lāna'lh ixtāta'ca'n
nac barco ē ixtalacachi'mā'nalh
tū pūchi'pacan squi'ti'. Jesús
cāmāta'satinīni'lh. ²² Xamaktin xlaca'n
tatacutli nac barco ē ta'a'kxtekui'lilh
ixtāta'ca'n ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhui't

Lc. 6:17-19

²³ Jesús ixtlā'huamā'lh
calhāxcuhuā'lh nac estado
Galilea ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh
tachi'xcuhui't na ixtemploca'n

israelitas nac a'katunu' cā'lacchicni'.
 Ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī nala
 jā Dios māpa'ksini'nkō' ē
 ixcāmātzeyimā'lh ixlipō'ktuca'n
 kempālhūhua' ta'jatāt tū
 ixcāpasani't tachi'xcuui't.
²⁴ Calhāxcuua'lh nac ti'ya't jā
 huanican Siria cāmāca'tzīnīca
 ixpālacata Jesús. Cālīmini'ca
 ixlipō'ktuca'n ta'jatatlani'n.
 Cālīmini'ca tī ixtapātīmā'nal
 catūxcuua'lh ta'jatāt ē
 catūxcuua'lh taca'tzanajuāt.
 Cālīmini'ca tī ixtaka'lhī jā
 tzeya ū'nī'n ē tī ixpaxnī'n
 ē tī ixtalū'ntū'nunī't. Jesús
 cāmātzeyikō'lh. ²⁵ Lilhūhua'
 xalanī'n nac estado Galilea
 tastālani'lh ē nā xalanī'n nac
 Decápolis ē Jerusalén. Nā
 tastālani'lh xalanī'n nac estado
 Judea ē xalanī'n nac ti'ya't
 ixtuntacut nac xcān Jordán.

**Jesús a'kchihuina'nli
 na ixlacapūn sipej**

5 A'cxni' Jesús cālaktzī'lh
 tamīlh lhūhua' tachi'xcuui't,
 xla' tā'xtulh na ixlacapūn sipej ē
 a'ntza' tahuī'lh. I'scujnu'nī'n palaj
 tunca talītamacsti'li'lh. ² Jesús
 tzuculh cāmāsu'yuni'.

Tī ixlicāna' tapāxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cāhuanilh:
³—Masqui pūhua'nā'tit xmān
 tzē nalīmakapāxui'yā'tit Dios palh
 xla' nacāmaktāyayān, ka'lhī'yā'tit
 tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios
 cālakalhu'manān masqui jā tze
 hui'xina'n. Nalipāxuhua'yā'tit
 ixpālacata Dios cāmāpa'ksimā'n.

⁴ Masqui līlipuhuanā'tit
 mincuentaca'n ē tū jā tze nac
 cā'quilhtamacuj, ka'lhī'yā'tit
 tū nalipāxuhua'yā'tit. Dios
 nacāmāko'xamāka'tli'yān.

⁵ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī jā
 ka'tla' līmakca'tzīyā'tit. Ixlipō'ktu
 ti'ya't milaca'n nahuan.

⁶ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī
 lactze huancu'tunā'tit na ixlacatin
 Dios ē chuntza' makca'tzīyā'tit
 hua'chi tī tzi'ncsa putza ixtahua'.
 Dios nacāmaktāyayān ē chuntza'
 lactze nalītaxtuyā'tit.

⁷ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī
 cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā
 Dios nacālakalhu'manān.

⁸ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī
 xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n
 ē ū'tza' chī tzē nalīmakapāxui'yā'tit
 Dios. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata
 nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios
 calacan.

⁹ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī
 cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't
 tī talāsitzī'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit
 ixpālacata nacāmāpācuui'yān
 ixlacstin Dios.

¹⁰ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n
 masqui pātīni'mpā'na'ntit xmān
 ixpālacata tlahua'pā'na'ntit
 ixtalacasqui'nīn Dios. Dios
 cāmāpa'ksimā'n ē ū'tza'
 nalipāxuhua'yā'tit.

¹¹ Ka'lhī'yā'tit tū
 nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni'
 tachi'xcuui't cātālakapalayān

ē cātāmatakāhui'yān ē
cātalimālacsu'yuyān kempāl'hūhua'
tū jā ixlicāna'. Capāxuhua'tit
a'cxni' cātatlahuani'yān chuntza'
xmān ixpālacata quilāstālani'uj.
¹²Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn
māqui'cani't tū milaca'n nahuan
ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh.
Nā lacxtim cāmakapātininca
ixa'kchihuīna'nī'n Dios xalanī'n
makāstza'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³Jesús cāhuanipāl'h:
—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit
nac cā'quilhtamacuj
nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't
chī tze natalihuan. Ū'tza' hua'chi
matzat tū lītlahuacan quini't ē ū'tza'
tze nalihuan ē jā napu'csan. Palh
matzat jā'tza' sko'kō'xni'n, ¿chī tzē
nalimāsko'kō'nuncan? Jā'tza' tze
catihuanli. Xmān namaka'nca ē
nalacchi'ntacan.

¹⁴Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac
cā'quilhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit
tachi'xcuui't chī natalilatā'kchoko.
Hui'xina'n hua'chi pūcās tū
māxkakēni' ixlipō'ktu nac
cā'quilhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni'
tālh mā'n nac sipej jā catimātzē'kca.
¹⁵Ē nūn catimāpasica pūcās ē palaj
tunca nalimā'kchahuacan catihuālh.
Ā'chulā' tze māhua'ca'can tālh mā'n
ē chuntza' tzē nacāmāxkakē
ixlipō'ktuca'n ti tatanūmā'nalh
nac chic. ¹⁶Chuntza' hui'xina'n tzej
nalatā'kchokoyā'tit nac ixlacatinca'n
tachi'xcuui't ē chuntza' xla'ca'n
natamakapāxui quinTāta'ca'n
nac a'kapūn ixpālacata xatze tū
tlahua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksin

¹⁷Jesús cāhuanipāl'h:
—Jā capuhua'ntit icmini't
na'icmālakspūtū līmāpa'ksin tū
maxqui'ca Moisés ē tū tatzō'kli
a'kchihuīna'nī'n. Jā ū'tza' iclīmini't.
Quit icmini't namākentaxtū.
¹⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Lihuan
tahui'lāna'lhcus a'kapūn ē ti'ya't, jā
catixapaca nūn macsti'nalj tzamā'
līmāpa'ksin. Jā tū catixapaca
a'cxni' jāna'j namākentaxtū'cān
ixlipō'ktu tū nala. ¹⁹Chuntza' palh
catihuālh namākēnū macsti'nalj tū
māpa'ksi līmāpa'ksin ixpālacata
lacpuhuan jā ixlacasqui'nca ē
palh chuntza' nacāmāsu'yuni'
ā'makapitzin, xla' xastancu
nalitaxtu jā Dios māpa'ksini'nkō'.
Palh catihuālh nakexmatni'
līmāpa'ksin ē nā nacāmāsu'yuni'
ā'makapitzin chī xla'ca'n
natakexmatni', xla' ixlacasqui'nca
jā Dios māpa'ksini'nkō'. ²⁰Chuntza'
iccāhuaniyān ixlacasqui'nca
natlahua'yā'tit tū ixlicāna'
ixtalacasqui'nin Dios. Palh jā
tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n
ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksin ē fariseos, hui'xina'n jā
catitanū'tit jā Dios māpa'ksini'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasitzi'

Lc. 12:57-59

²¹Jesús cāhuanipāl'h:
—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza'
chī cāhuanica xalanī'n makāstza':
“Jā catimakni'ni'. Palh catihuālh
namakni'nī'n naputzāna'nīcan ē
xla' naxokonuni' Dios.” ²²Quit
iccāhuaniyān palh catihuālh

xmān nasitzi'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh ti nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catihuālh ti cachihuālh nahuani ā'chā'tin: “Lhkenti hui'x”, xla' tze nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³Chuntza' a'cxni' li'pimpā't tū nalakahui'liya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴namakxteka'chi nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'liya' Dios. Pūla napina' namāko'xami'xī'ya' ā'chā'tin ē ā'listān nataspi'ta nalakahui'liya' tū ixli'pimpā't.

²⁵Palh catihuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' lihuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipinā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalīmacamaxqui'yān policia ē xlaca'n natachi'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. ²⁶Icuaniyān jā nataxtuyāchi hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlipō'ktu tū laclipina'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata ti taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n

²⁷Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'lhī' mintā'lāpāxqui'n.”

²⁸Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh ti nalaktzi'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'lhtatani'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

²⁹Palh milakastapun na milacepekcāna'j nalaktzi'n

catihuālh ē ū'tza' nalīmātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze i'sputni'n milakastapun ē namakapūtāxtūca'na'. ³⁰Palh mimacepekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze i'sputni'n mimacan ē namakapūtāxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

³¹Jesús cāhuanipālh:

—Nā pūla ixuancan: “Catihuālh ti namakxteka ixpuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro.” ³²Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quilitaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chi'xcu' ti natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxqui'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahuan tū ixlicāna'

³³Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tnī'ta'ntittza' chī iccāhuanican xamakāstza': “A'cxni' ixlicāna' hua'na' natlahua'ya' catihuālh, Dios laktzi'mā'n ē ixlacasqui'nca namākentaxtūya'.”

³⁴Quit iccāhuaniyān jā catihua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata catihuālh. Makapitzīn tahuan: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catihuālh. Chuntza' jā tze. Ā'kapūn, a'ntza' jā Dios hui'lh. ³⁵Ā'makapitzīn

tahuan: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxi ixtujan. Ā'makapitzin huampala tahuan: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios ti ā'chulā' xaka'tla'. ³⁶Ā'makapitzin huampala tahuan: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzi jā'cxni' napu'n ixa'ksasatca'n. ³⁷Ixlīcāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catūhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzin tachihuīn nacāquilhtaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

**Jesús māsu'yulh chi
nacāmālakxokonī**

Lc. 6:29-30

³⁸Jesús cāhuanipālh:
—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātākāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na' milakastapun. Nalixoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'ni'ta'.”
³⁹Quit iccāhuaniyān: Jā catimālakxokonī'tit ti cātlahuani'ni'ta'n tū jā tze. Palh catihuālh nalacala'sān na milacapin, natamakxteka' nalacala'sān ā'lacapi kentin. ⁴⁰Palh catihuālh ixmālacapū'n ē namakticu'tunān milu'xu', nā natamakxteka' nalē'n minchamarra. ⁴¹Palh catihuālh ī'sāmācu'qui'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. ⁴²A'cxni' catihuālh nasqui'ni'yān catūhuālh, namaxqui'ya' ē jā

xmān catitalakspi'tni' catihuālh ti maksācu'cu'tunān.

**Jesús māsu'yulh chi napāxqui'yā'
mintā'lāquiclhlaktzi'**

Lc. 6:27-28, 32-36

⁴³Jesús cāhuanipālh:
—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan:
“Nacāpāxqui'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxqui'ya' mintā'lāquiclhlaktzi'.” ⁴⁴Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquiclhlaktzi'ca'n ē casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xluca'n ti cātaquiclhlaktzi'nān. Cacāmaktāya'tit xluca'n ti jā cātālaktzi'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios ixpālacataca'n xluca'n ti cātālakapalayān ē cātamakapātininān. ⁴⁵Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'lini't chi'chini' ē lacxtim talaktzi'n chi'chini' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't, masqui ti tze ē ti jā tze. Dios macamin xcān ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ti takexmata ē masqui ti jā takexmatcu'tun. ⁴⁶Palh xmān nacāpāxqui'yā'tit xluca'n ti cātapāxqui'yān, ¿tichu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catīxcuhuālh ā'makapitzin ti jā tze hua'chi mātā'jini'ni'n. ⁴⁷Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuīna'nā'tit, ¿ē tze tū tlahua'ni'ta'ntit? Xluca'n ti jā tastālani' ixtej Dios nā chuntza' tatlahua. ⁴⁸Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā'tit

lacxtim chī quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

**Jesús māsuyulh ixpālacata
xatze tū tlahuacan**

6 Jesús cāhuanipālh:
—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalimākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nin Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatin ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzi'nān. Palh cā'lhūhua'lacatin natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxqui'n. ²Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzin tū tlahua'pā'na'ntit. Xlaca'n tī tatlahua a'ktu' ixlacanca'n tatlahua tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlahua ixpālacata tachi'xcuui't nacāmāka'tli'. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'nancan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ³Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimaxtektit jā tī chā'tin naca'tzī chī cāmaktāya'yā'tit. ⁴Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuinTāta'ca'n nalaktzi'n tū tzē'k tlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatlajca'n.

Jesús māsuyulh chī nali'orarlican

Lc. 11:2-4

⁵Jesús cāhuanipālh:
—Makatunu' na'orarlini'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlahua xlaca'n tī tatlahua a'ktu'

ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzi'nancan a'cxni' ta'orarlimā'nalh. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzi'nancan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktini'n. ⁶A'cxni' hui'xina'n na'orarliyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'estuca'n na'orarliyā'tit ē natā'chihuina'nā'tit quinTāta'ca'n a'tntza' jā tī nalaktzi'nān. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzi'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmaxqui'yān mintatlajca'n. ⁷Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlahua tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata ixpālacata lhūhua' tachihuin. ⁸Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jānal' squi'ni'yā'tit. ⁹Chuntza' natā'chihuina'nā'tit Dios:

QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuui'ca'.

¹⁰Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksi'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

¹¹Caquilāmaxqui'uj chuhua'j quilihua'tca'n tū icmaclacasqui'nāuj.

¹²Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tī quincātamaklaclē'nān.

¹³Jā camaxtekti tū naquincā'a'kspulayān

naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni'
ē mila' ixlīpō'ktu
litli'hui'qui ē ixlīpō'ktuca'n
natamakapāxuiyān pō'ktu
quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴Palh hui'xina'n
nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit
ā'makapitzīn tī cātatlahuani'yān tū
jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac
a'kapūn nā nacāmātza'nkēna'ni'yān
tū tlahuanī'ta'ntit tū jā
tze. ¹⁵Palh hui'xina'n jā
nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit
ā'makapitzīn, jā
caticāmātza'nkēna'ni'n
mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala'
nac a'kapūn.

**Jesús māsuyulh ixpālacata
chī jā tihuā'yan**

¹⁶Jesús cāhuanipāl'h:
—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit
pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata
orarlīni'cu'tunā'tit Dios, jā
catila'tit chī xlaça'n tī tlahua
a'ktu' ixlacanca'n. Xlaça'n
ta'a'c'pūtahua'ca' lhca'ca'n ē jā
talakacha'ka'n. Nacālaktzi'ncan
ē ū'tza' nalīca'tzīcan jā tahuā'yan.
Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaça'n
taka'lhītzā' ixtatlajca'n a'cxni'
tasu'yu jā tahuā'yah. ¹⁷Hui'xina'n
jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā
huā'ya'nā'tit pō'ktu quilhtamacuj
ē na'orarlīyā'tit, calakacha'ka'ntit
ē tzej calacxqui'ttit miya'jca'n ¹⁸ē
chuntza' jā catīca'tzīca palh jā
huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n
xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k

tlahua'ya'tit ē xla' nacāmaxqui'yān
mintatlajca'n.

**Jesús māsuyulh ixpālacata tū
quilaca'n nahuan nac a'kapūn**

Lc. 12:33-34

¹⁹Jesús cāhuanipāl'h:
—Jā catilacasqui'ntit lhūhua'
tumīn ē catūhuā'lh xala' nac huā'mā'
cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe
tzē natamālakspūtū tū xala' nac
cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan
mintumīnca'n. ²⁰Ā'chulā' tze
calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan
nac a'kapūn. A'ntza' tzi'ya' ē
xumpepe jāla catitamālakspūtū'lh
ē jāla catitatanū'lh ka'lhāna'ni'n.
²¹Pō'ktu quilhtamacuj
lacapāstaclacapīnā'tit jā huī'lh tū
ā'chulā' cālīmacuanī'yān.

**Jesús māsuyulh ixpālacata tū
pūmāxkakē quīmacni'ca'n**

Lc. 11:34-36

²²Jesús cāhuanipāl'h:
—Milakastapunca'n hua'chi
a'ktin tū māxkakē mimacni'ca'n.
Palh jā tampi'lhīni'nā'tit ē palh
laktzi'nā'tit tū tamaclacasqui'n
ā'makapitzīn, ū'tza' hua'chi tze
milakastapunca'n ē hua'chi
pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n.
²³Palh xmān laktzi'nā'tit tū
maclacasqui'nā'tit hui'xina'n
mina'cstuca'n, lactampi'lhīn
litaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze
milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu
cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh
jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n,
ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza'
jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā
pe'a'ncan.

**Jesús mäsuyulh ixpälacata chä'tu'
patrón**

Lc. 16:13

24 Jesús cāhuanipālh:

—Chä'tin chi'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scuji chä'tu' ixpatrón. Napāxqui' chä'tin ē jā catilaktzi'ncu'tunli ā'chä'tin. Nakexmatni' chä'tin ē nalakmaka'n ā'chä'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintumīnca'n.

**Jesús mäsuyulh chī Dios
cāmaktaka'lha ixlacstin**

Lc. 12:22-31

25 Jesús cāhuanipālh:

—Ū'tza' iccālihuaniyān chuhualj. Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalilatahui'layā'tit.

Jā tili'a'ktuyunā'tit tū nalilhakā'nā'tit. Dios cāmaxqui'yān milihua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tzē naliscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxqui'yān tū namaclacasqui'nā'tit. **26** Cuenta cacātlahua'tit spūnī'n tū takosnū'n.

Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalheca'n ē jā spūnī'n.

27 ¿Tichu na milacpu'na'i'tātca'n tzē natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpälacata nali'a'ktuyunā'tit?

28 ¿Tū ixpälacata cāli'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalistaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlū'xu'ca'n. **29** Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla

cāmālakchā'ni ixlitzēhuanī't xa'nat ē xla' rico ixuanī't. **30** A'nan pa'lhma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't.

Lakali tū'xama'n nacā'i'can ē nacālhcuycuan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmākastaca pa'lhma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ¿Tū ixpälacata jā a'ka'i'yā'tit huā'mā'?

31 Chuntza' jā tili'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “¿Tūchu nahua'yāuj? ¿Tūchu naliko'tnunāuj? ¿Chī na'icli'lhakā'nānāuj?”

32 Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuan ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chä'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit lakaliyān. **33** Xatze caputzatit pūla chī nacālimāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalimakapāxuhui'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. **34** Jā catitamakchuyi'tit chuhualj tū nacā'a'kspulayān lakali. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlilakali nali'a'ktuyunā'tit.

**Jesús mäsuyulh jā tze cā'a'ksa'ncan
ā'makapitzin**

Lc. 6:37-38, 41-42

7 Jesús cāhuanipālh:

—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. **2** Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios

nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³¿Chī tzē nalaktzī'na' macsti'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵iA'kskāhuī'ninā'tit! Palh hui'x tlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tī tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tzē namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej natalā'kchoko.

⁶A'nan tachi'xcuhui't tī ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmāsu'yuni'tit. Xmān natasītzī' ē nacātatuscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xaticua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuhui't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsu'yuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcuhui'lh ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

**Jesús māsu'yulh chī nalisqui'ni'yāuj
Dios**

Lc. 11:9-13; 6:31

⁷Jesús cāhuanipālh:
—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmāxqui'cu'tunān ē namacla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātāmālaqui'ni'yān. ⁸Chuntza' tī nasqui'ni' Dios, ū'tza' namaktīni'n ē tī naputza tū Dios namāxqui', xla' namacla. Tī namacasā'na'n nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

⁹Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mincamana'ca'n. Palh chā'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yān pāntzīn, ¿ē namāxqui'ya' a'ktin chihuix? ¹⁰Palh nasqui'ni'yān squi'ti, ¿ē namāxqui'ya' lūhua'? ¹¹Hui'xina'n masqui jā tzej ca'tziyā'tit, tzē nacāmāxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstinca'n. Ā'chulā' minTātaca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmāxqui' tū xatze tī tasqui'ni'.

¹²Chuntza' cacātlahua'ni'tit ā'makapitzīn chuntza' chī lacasqui'nā'tit xlaca'n nacātatlahuani'yān. Ū'tza' huāmā' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ū'tza' ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'ni'n chī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata
xapitzuna'j mākelhcha**

Lc. 13:24

¹³Jesús cāhuanipālh:
—A'nan a'ktu' mākelhcha ē kentu' tej. Natanū'yā'tit nac xapitzuna'j mākelhcha jā mā'lh pitzuna'j tej. Pika'tla' mā'lh tej tū a'n nac pūpātīn ē pika'tla' xamākelhcha. Lilhūhua' tī natatanūyācha'. ¹⁴Pitzuna'j tej a'n nac a'kapūn jā natahui'layāuj pō'ktu quilhtamacuj. Jiclihua' a'nca. Nā pitzuna'j xamākelhcha. Jā a'nan lhūhua' tī natamacla ē natatanūyācha'.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata chī
līlakapascan ixtahua'ca't qui'hui'**

Lc. 6:43-44

¹⁵Jesús cāhuanipālh:
—Cuenta catlahua'tit tī tahuan palh ixa'kchihuīna'ni'n Dios ē xmān

ta'a'kškāhuī'nin. Xlaca'n hua'chi lobo tū taputzamā'nalh ixlihua'tca'n ē talhakā'nani't hua'chi purecu'.

¹⁶Tzē nacālilakapasā'tit chī natalatā'kchoko. Jāla cāpu'xcan uvas nac cālhtucū'n ē jā tī cāpu'xa higos nac lhtucū' qui'hui'.

¹⁷Chuntza' xatze qui'hui' namāstā' xatze ixtahua'ca't ē tzēhuanī't. Tū jā tze qui'hui' jā tze ixtahua'ca't. ¹⁸Xatze qui'hui' jā catimāstā'lh ixtahua'ca't tū jā tze. Ē tū jā tze qui'hui' jāla catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹Palh qui'hui' jā namāstā' xatze ixtahua'ca't, nacā'can ē nalhcuyucan. ²⁰Chuntza' hui'xina'n nacālilakapasā'tit a'kchihuīna'nī'n tī ta'a'kškāhuī'nin. Xlaca'n jā tzej talatā'kchoko.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'

Lc. 13:25-27

²¹Jesús cāhuanipāl'h:

—Lhūhua' a'nan tī naquintamāpācuhi:

“QuiMāpa'ksīni'.” Ū'tza' jā huanicu'tun natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Xmān tzē natatanūyācha' xlaca'n tī tatlahua ixtalacasqui'nin quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. ²²A'cxni' namin ā'xmān quilhtamacuj, līlhūhua' naquintahuani: “QuiMāpa'ksīni'ca'n, quina'n iclīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios milītlī'hui'qui. Nā milītlī'hui'qui iccālīmāxtūj jā tze ya ū'ni'n. Nā lhūhua' li'a'cnīn iccālītlahuáj milītlī'hui'qui”, natahuan. ²³Palaj tunca na'iccāhuan: “Jā iccālākapasān. Caquilātapānūni'uj. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.”

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī takexmatni' ē tī jā takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴Jesús cāhuanipāl'h:

—Chuntza' tī quinkexmata ē natlahua tū icmāsu'yu, xla' tzej tlā'huan na ixtej Dios ē natāyani' masqui napātini'n. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chī'xcu' tī pūlh mā'n yāhualh xatantūn ixchic. ²⁵Masqui milh lhūhua' xcān ē palha' ū'ni' sno'kli chic, tāyani'lh ē jā maka'a'nīlh. ²⁶Tī quinkexmata ē jā natlahua tū icmāsu'yu, xla' jāla catitāyani'lh. Chuntza' nala hua'chi chā'tin chī'xcu' tī xalhkēnti ixuanī't ē jā pūlh mā'n yāhualh xatantūn. ²⁷A'cxni' lalh xcān ē milh palha' ū'ni' tū sno'kli chic, jā tāyani'lh. Maka'a'nīlh ē laclakō'lh.

²⁸A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh tzamā', tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh tzamā' tamāsu'yun. ²⁹Xla' cāmāsu'yuni'lh hua'chi tī ka'lhī limāpa'ksīn, ē jā hua'chi xamākelhtahua'kē'ni'nīn limāpa'ksīn. Xlaca'n xmān ixtamāsu'yu tū tamaksca'tli.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinīt

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

8 A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhūhua' tachi'xcuhui't tastālani'lh. ²Laktalacatzuna'jīlh chā'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhī ta'jatāt tū huanican lepra ē ū'tza' tū māmāsi quinquinīca'n. Ta'jatatlani' tatzokostani'lh Jesús ē huanīlh: —Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquimātzeyī'ya'. ³Palaj tunca Jesús xa'mal'h ē huanīlh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n.
Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā',
tapānūni'lh ixta'jatāt. Tzetzā'
ixuani't. ⁴Jesús huanilh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī
chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi
ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni'
mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh
tzeyani'ta'tza'. Nalilakatāyana'na'
chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés.
Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuui't
tzeyani'ta'tza'.

**Jesús mātzeyilh ixtasācua' chā'tin
capitán xala' nac Roma**

Lc. 7:1-10

⁵A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni'
Capernaum, laktalacatzuna'jilh chā'tin
ixcapitanca'n soldados romanos.
Squi'ni'lh camaktāyalh ⁶ē huanilh:

—Māpa'ksini', ta'jatatlā
quintasācua' ē mā'lh na quinchic.
Xcāhui'huanani't ē pātini'mā'lh.

⁷Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸Capitán kelhtilh:

—Māpa'ksini', hui'x ka'lhī'ya'
līmāpa'ksin ē jā mini'ni' natanū'ya'
na quinchic. Xmān namāpa'ksi'ya'
ē natzeyan quintasācua'. ⁹Ā'nā quit
quintamāpa'ksi xanapuxcu'nu' ē
nā quit iccāmāpa'ksi quisoldados.
A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado
ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī
ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni'
na'icuanī quintasācua' catlahualh
catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā'
tachihuīn, li'a'cnilh. Cāhuanilh tī
ixtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā
iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī

quina'ka'i'ni' chī huā'mā' chi'xcu'.

¹¹Nā iccāhuaniyān natamin
lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā
lhūhua' xalanī'n na ixlitā'cnun.
Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n
nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac
ē Jacob jā Dios māpa'ksini'nkō'.
¹²Ā'makapitzīn masqui israelitas,
xlaca'n nacāmacā'ncan nac
kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'.
A'ntza' natacalhuan ē natalāxca
ixtatzanca'n.

¹³Palaj tunca Jesús huanilh
capitán:

—Capit na minchic. Chuntza'
chī a'ka'i'nī'ta', chuntza'
natlahuanī'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyilh
ixtasācua'.

**Jesús mātzeyilh ixpuhuiti' Simón
Pedro**

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴Jesús a'lh na ixchic Pedro
ē a'ntza' laktzī'lh ixpuhuiti'.
Ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. ¹⁵Jesús
xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh
macscut. Tā'kaqui'lh tzamā' puscāt
ē tzuculh cāmāhui'.

**Jesús cāmātzeyilh lhūhua'
ta'jatatlani'n**

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza',
cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī
jā tzeya ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksilh
ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeya ū'nī'n.
Nā cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n.
¹⁷Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē
mākentaxtūlh chī a'kchihuīna'nli
profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā':
“Xla' mājānūlh quinta'jatatca'n
quina'n ē nā chī i'xlajua'nanāuj.”

Ti titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸A'cxni' Jesús cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ti ixtalītamacsti'līmā'nalh, māpa'ksilh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksin laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh: —Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuhuālh jā napina'.

²⁰Jesús kelhtilh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūni'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchi jā na'iclhata.

²¹Ā'chā'tin ti i'scujni' ixuani't, xla' huanilh:

—Māpa'ksini', caquimaxtekti na'ictahui'la na quinchi hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²²Jesús kelhtilh:

—Caquistāla'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'i' tze natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnilh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh i'scujnu'nī'n.

²⁴A'cxni' ixtatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlitatzumamā'lhtza' xcān barco. Jesús i'lhtatamā'lh. ²⁵Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānilh ē tahuanih:

—iMāpa'ksini', caquilāmakapūtaxtūj' iTā'ktzīmā'naujtza'!

²⁶Jesús cākelhtilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? iJā tzej a'ka'i'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhnilh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷Chi'xcuhui'n talī'a'cnilh ē tahuanih:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? iHasta tze cāmāpa'ksi ū'ni' ē mar ē takexmatti'!

Chā'tu' chi'xcuhui'n xalanī'n nac Gadara ti ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'n

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸Ixtuntacut nac xcān ixui'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jilh chā'tu' chi'xcuhui'n ti ixtahui'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā ti chā'tin ixtatētaxtucutun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'.

²⁹Tatzuculh tata'sa ē tahuanih:

—Icca'tziyāuj hui'x i'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tū iclahuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquilāmakapātīnīnāuj a'cxni' jānal' lakchā'n quilhtamacuj tū lilhcānancanī't?

³⁰Jā makat a'ntza'

ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xni'n.

³¹Jā tzeya ū'ni'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Palh naquilāmaxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcuhui'n, caquilāmakxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

³²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeya ū'ni'n cāpūlactaxtulh chi'xcuhui'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xni'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xni'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'latatampān ē tatojōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³Chi'xcuhui'n ti ixtamaktaka'lh mā'nal hūhua' pa'xni'n, xla'ca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulal chi'xcuhui'n ti ixtaka'lhī jā tze ya ū'ni'. ³⁴Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixui'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ti i'xcāhui'huananī't

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

9 Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā ixcā'lacchicni'. ²Limini'cancha' chā'tin chi'xcu' ti i'xcāhui'huananī't ē ti ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixta'a'ka'i'ni' ixlītlī'hui'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Catahui'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³Palaj tunca makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin tapuhuanli: “Huā'mā' chi'xcu' mālakhā'nimā'lh Dios. Nūn ti chā'tin chi'xcu' tze naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.” ⁴Jesús ixca'tzi' chī ixtapuhuamā'nal ē ū'tza' cālihuanih:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n?

⁵Icuanilhtza' ta'jatatlani':

“Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh

xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlicāna' tze yanli. ⁶Quit Chi'xcu' xala' Tālmān. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī limāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tze na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' ti i'xcāhui'huananī't: —Catā'kaqui' ē casmi'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷Palaj tunca chi'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na ixchic. ⁸Tachi'xcuhui't, a'cxni' talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxuih Dios ti ixcāmaxqui'ni't huā'mā' limāpa'ksin chi'xcuhui'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzi'lh chā'tin chi'xcu' ti ixuanican Mateo. Xla' ixui'lh jā ixmātā'jini'ncan līxokot ē huanica: —Caquistāla'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh hūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin ti jā tze ya chi'xcuhui'n. Ixlīpō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. ¹¹A'cxni' makapitzin fariseos talaktzi'lh huā'mā', xla'ca'n takelhasqui'nīlh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yan mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin ti jā tze ya chi'xcuhui'n?

¹²Jesús kexmatli huā'mā' tachi'huin ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatlā jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatatlani' tamaclacasqui'n.
¹³Capintit ē casca'ttit tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Jā iclacasqui'n naquilālakahui'liyāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcani't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhui't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nīca Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴Ā'listān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlaca'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nīlh:

—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios. ¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵Jesús cākelhtilh:

—¿Ē natalīpuhuan tī cā'invitarlican jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahui'lhcus squi'nīni', jā talīpuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' natalīpuhuan ē jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlichihuīna'mā'ca.)

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā' naxti'ta xamasni'. ¹⁷Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka'

purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva — cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā' lichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'ma'jāt Jairo ē puscāt tī xa'malhx ixlū'xu' Jesús

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tatzokostani'lh na ixlacatin Jesús ē huanilh:

—Nīlhcus quintzu'ma'jāt.

Masqui nīlhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla' nalacastālancuana'n.

¹⁹Jesús tāyalh ē tā'a'lh chi'xcu'.

Nā i'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰Palaj tunca milh chā'tin puscāt tī ixta'jatatlā. Ixka'lhītzā' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. Laktalacatzuna'jilh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlū'xu'. ²¹Puhuanli chuntza': “Xmān ca'icxa'mani'lh ixlū'xu' ē na'ictzeyan”, puhuanli. ²²Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh puscāt ē huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'ma'jāt.

Tzeyani'ta'tza' ixpālacata a'ka'tī'nī'ta'. Xlitzā'la tzeyanli tunca.

²³A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzi'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni' namā'cnūcan. Tachi'xcuhui't ixtata'samā'nalh. ²⁴Jesús cāhuanilh: —Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'ma'jāt jā nīni't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlaca'n talilitzi'nli.

²⁵A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhui't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt ē macachi'palh. Tzu'ma'jāt tā'kaqui'lh.

²⁶Calhāxcuhuālh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū a'kspulalh tzu'ma'jāt.

**Jesús cāmātzeyilh
chā'tu' lakatzi'nī'n**

²⁷A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzi'nī'n. Palha' tahuanih:

—iCaquilālakalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzi'nī'n tatalacatzuna'jilh. Xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē a'ka'i'yā'tit tzē na'iccāmālacahuāniyān?

Takeh'tilh:

—Chuntza' ica'ka'i'yāuj, Māpa'ksini'.

²⁹Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka'i'yā'tit.

³⁰Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh:

—Tzē'k caca'tzītīt ē jā tī chā'tin namāca'tzīni'yā'tit.

³¹Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xlaca'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talica'tzikō'lh calhāxcuhuālh nac huā'mā' ti'ya't.

Jesús mātzeyilh kō'ko'

³²A'cxni' jāna'j ixtataxtu tī lakatzi'nī'n ixtahuani't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'. Kō'ko' ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³³A'cxni'

Jesús māxtulh jā tzeyā ū'ni', palaj tunca tzuculh chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhui't talī'a'cnilh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzi'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quinti'ya'tca'n israelitas.

³⁴Fariseos, xlaca'n ixtahuan:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksin tī xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n. Ū'tza' cālimāxtulh jā tzeyā ū'ni'.

Jesús cālakalhu'manli tachi'xcuhui't

³⁵Jesús ixtētaxtutēlha a'katunu' nac cāl'acchicni' ē ranchujnu'. Ixtētānūtēlha a'katunu' na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksini'nkō'. Nā ixcāmātzeyī catūhuālh taljatāt ē taca'tzanajuāt. ³⁶A'cxni' cālaktzi'lh tachi'xcuhui't, cālakalhu'manli ixpālacata ixcāli'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuanani'. Cālaktzi'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nan tī ta'a'ka'i'cu'tun. Xlaca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n tī nata'i'nin ē lhūhua' lanāni't. ³⁸Ū'tza' nalisqui'ni'yā'tit Dios cacāmacamilh chi'xcuhui'n tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'i'cu'tun —cāhuanilh.

**Jesús cālacsacli kelhacāujtu'
i'scujnu'nī'n**

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

10 Xlitzā'la Jesús cāmāta'satinī'nī'lh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n.

Cāmaxqui'lh limāpa'ksīn natamāxtu jā tzeya ū'nī'n ē nacāmātzeyī catūhuālh ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

²Tzamā' kelhacāujtu' i'scuju'nū'nī'n ē xla'ca'n tī cāmāpacu'huīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacu'huīni' Pedro, ē i'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; ³ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jini' ixuani't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācu'huīcan Tadeo; ⁴ē nā Simón tī ixtapa'ksini' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksilh kelhacāujtu' natalimāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵A'cxni' Jesús cāmācā'lh tzamā' kelhacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksilh ē cāhuanilh:

—Jā catipintit timāsu'yū'yā'tit jā tahuil'āna'ncha' xla'ca'n tī jā israelitas ē jā titanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos.

⁶Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xla'ca'n hua'chi purecu' tī tātza'nkānī't.

⁷Capintit ē na'a'kchi'huīna'nā'tit chuntza': “Talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksini'nkō'.”

⁸Cacāmātzeyī'tit ta'jatatlani' ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmātzeyī'tit leprosos tī cāmāsnī'mā'nalh ixquinī'tca'n ē cacāmāxtutit jā tzeya ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokonī'ta'ntit huā'mā' lītli'hui'qui tū iccāmaxqui'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmātzeyī'yā'tit quilītlī'hui'qui.

⁹Jā camojō'tit tumīn i'xla' oro nūn i'xla' plata nūn i'xla' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napinā'tit.

¹⁰Jā calī'pintit mimorralhca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nali'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'nī'ta'ntit. Jā nali'pinā'tit nūn caclhī' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsū'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasqui'n namāhui'can jā māsū'yumā'lh.

¹¹A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeya chī'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹²A'cxni' natanū'yā'tit nac chic, nacāhuanīyā'tit: “Dios cacāsīcua'lanātlahuālh tī tahuil'āna'lh huā'tzā' nac chic.” ¹³Palh cā'tapāxuhuān cātāmānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsīcua'lanātlahua ē nā hui'xina'n. Palh jā cātāmānūcu'tunān na ixchicca'n, xla'ca'n jā caticāsīcua'lanātlahuaca. ¹⁴Palh jā cātāmānūyān a'ktin nac chic o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palh jā cātākexmatnī'yān, palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catīncxtit mintujanca'n ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalimāsu'yū'yā'tit xla'ca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takekxmatcu'tunli. ¹⁵Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. A'cxni' namin quilhtamacuj ē Dios nacāputzāna'nikō', xla'ca'n natapātīnī'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xla'ca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē jā xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' tī jā takekxmatcu'tun —huanli Jesús.

**Cāputzastālani'can tī
ta'a'ka'i'ni' Cristo**

¹⁶Jesús cāhuanipālh:

—¡Cuenta catlahua'tit! Quit
iccāmacā'nān ē nalītaxtuyā'tit
hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n
lobos. Skalalh cahuantit
hua'chi lūhua'. Cala'tit
hua'chi tantzasnān tū ca'csua'.

¹⁷Catamaktaka'lhtit. Chi'xcuhui'n
nacātamacamaxquī'cu'tunān
māpa'ksīni'nī'n ē nacātatuscān
na ixtemplaca'n israelitas.

¹⁸Nacātamālacapū'yān na
ixlaca'tīnca'n gobernadores ē reyes
xmān quimpālacata. Chuntza' tē
nacāhuani'yā'tit xatze tachihuīn
ē nā nacāhuani'yā'tit tī jā
israelitas. ¹⁹Jā catilī'a'ktuyuntit
chī nalītamaktāyayā'tit ē
chī nacākelhtīyā'tit a'cxni'
nacāmacamaxquī'yān
māpa'ksīni'nī'n. A'cxni'
nachipinā'tit a'ntza', Dios
nacāmāca'tzīniyān tū
nacāhuani'yā'tit xlaca'n. ²⁰Jā
xmān mintachihuīnca'n tū
nachihuīna'nā'tit. Espīritu Santo,
ū'tza' tī nacāmāchihuīniyān.

²¹'Chi'xcuhui'n natamacamāstā'
ixtā'timīnca'n nacāmāknīcan
ē xanatātana' natamacamāstā'
ixcamana'ca'n. Ka'hua'chan
natatā'lāquiclhaktzī'n
ixnatātana'ca'n ē
natamāmaknīni'nī'n.

²²Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
nacātaquiclhaktzī'nān ixpālacata
quilātapa'ksīni'yāuj quit. Tī tzancs
natatāya ē jā natataxtutāya na
quinte' masqui tapātīni'mā'nalh,
ū'tunu'n nacāmakapūtāxtūcan.

²³A'cxni' nacātaputzastālani'yān
a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit
ē capintit ā'lacatin. Ixlicāna' tū
iccāhuaniyān. Jā catitētāxtukō'tit
ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n
israelitas namāsu'yuyā'tit
quintachihuīn a'cxni' namimpala
Chi'xcu' xala' Tālhāmā'n.

²⁴'Ā'chulā' ixlacasqui'nca
xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī
sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca
patrón ē jā tasācua'. ²⁵Līpāxuhua
tī sca'tmā'lh ē tē namālakchā'nī
ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua'
tī tē namālakchā'nī ixpatrón. Palh
lakapalacani'ttza' tī māpa'ksīni'n
nac chic ē māpācuhuīcāni'ttza'
Beelzebū, ā'chulā' nacālakapalacan
ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā'
chic —cāhuanilh Jesús. (Tū huanli
Jesús ixlichihuīna'mā'lh xla' ē nā
ī'scujnu'nī'n.)

Tīchu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit
tachi'xcuhui't. Ixlīpō'ktu tū
tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'nca'n.
Tū tatzē'knī'cus, naca'tzikō'can.
²⁷Tū quit iccāhuaniyān xmān
hui'xīna'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit
cā'lhūhua'lacatin. Tū quit tze'k
iccāhuaniyān, ū'tza' palha'
nahuanā'tit calhāxcuhūālh. ²⁸Jā
caticājicua'ni'tit chi'xcuhui'n tī
tze'k natamaknī mimacni'ca'n ē
jāla tamāpa'ksī milistacna'ca'n.
Najicua'ni'yā'tit Dios tī tze'
nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē
milistacna'ca'n nac pūpātīn.

²⁹¿Chī nalīstā'can xalacstīn
spūni'n? Stā'can tantu' ē jā

tapalaxla'. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūnī'n. ³⁰Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'ni'ta'n kenatunu'. ³¹Ū'tza' jā tilijicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūnī'n —huanli Jesús.

**Ti natahuan cā'lhūhua'lacatīn
tā'tapa'ksī Cristo**

Lc. 12:8-9

³²Jesús cāhuanipālh:
—Catīxcuahuālh tī nahuan na ixlacatīn tachi'xcuui't: “Quit ictapa'ksini' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīn quinTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksini' quit.” ³³Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatīn, xla'ca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús cāmāpāpitzi tachi'xcuui't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴Jesús cāhuanipālh:
—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuui't ē chuntza' jā talālisitzi'ni'llh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitziyān. ³⁵Chi'xcu' natā'lāquiclhaktzi'n ixka'hua'cha. Ē tzu'ma'jāt natā'lāquiclhaktzi'n ixtzi'. Ē nā puscāt natā'lāquiclhaktzi'n ixpuhuiti'. ³⁶Chā'tin chi'xcu' tā'lāquiclhaktzi' nahuan xalanī'n na ixchic.

³⁷Tī ā'chulā' natapāxqui' ixtzi'ca'n o ixtāta'ca'n ē

jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxqui' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁸Tī jāla tatāyani' tū nacā'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā mini'ni' naquintatapa'ksini' quit. ³⁹Tī natataxtutāya na quintej ē jā tapātini'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitaka'lhilh ixlatamatca'n nac a'kapūn. Tī natapātini'n masqui ixtalinīlh quimpālacata, xla'ca'n nacāmakapūtaxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰Jesús cāhuanipālh:
—Palh catihuālh nata'a'ka'i'ni' tū hui'xina'n nacāhuani'ya'tit, nā chuntza' nata'a'ka'i'ni' tū quit icuan. Palh catihuālh nata'a'ka'i'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'i'ni' tī quimacamilh. ⁴¹Palh catihuālh natalakachi'xcuui' chā'tin a'kchihuina' ixpālacata taca'tzi' Dios macaminī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtim hua'chi a'kchihuina'. Palh catihuālh natalakachi'xcuui' chā'tin tzeya chi'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtim natatlaja hua'chi tzeya chi'xcu'. ⁴²Palh chā'tin natā'hua' macsti'na'j xcān xmān ixpālacata quintapa'ksini' quit ē palh natā'hua' masqui catihuālh chi'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesús.

**Ī'scujnu'ni'n Juan Mā'kpxāni'
talaka'lh Jesús**

Lc. 7:18-35

11 A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh

i'scujnu'ni'n, taxtulh a'ntza' ē a'llh. Ixtētaxtutēlha ā'makapitzin cā'lacchicni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē na'a'kchihuīna'n.

²Juan Mā'kpxāni' ixtanūmā'lh nac pūlāchi'n. A'cxni' māca'tzīnīca tū ixtlahuamā'lh Jesús, palaj tunca cāmacā'lh chā'tu'

i'scujnu'ni'n natalaka'n Jesús ³ē natakelhasqui'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴Jesús cākelhtilh:

—Cataspi'ttit ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. ⁵Nahuaniyā'tit chī lakatzī'ni'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'huan. Nā tī ixcāmasni'mā'lh ixquinītca'n, xlaca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcani't tī ixtanīni'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālīmakapūtaxtūcan tī talīpuhuahui'lāna'lh. ⁶Lipāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalipāhuamā'nalh —cāhuanilh.

⁷A'cxni' xlaca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't, ¿tichu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ¿Ē ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chī'xcu' tī hua'chi pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ⁸¿Tū ixpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī tzēhuani't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuani't talhakā'nani't, xlaca'n tahuī'lāna'lh na ixchicca'n reyes.

⁹¿Tū ixpālacata quīla'tit nac cā'tzaya'nca tī'ya't? ¿Ē jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ¹⁰Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhūni' Juan. Chuntza' litatzo'knī't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quīna'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpi' mīntej.

¹¹Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuanīyān. Na ixlacpu'na'i'tāca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹²Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpxāni', maklhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Hua'chi tataquitzimā'nalh natasātānū. ¹³Ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n huā'tza' nac cā'tī'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Talīchihuīna'nli hasta a'cxni' milh Juan. ¹⁴Masqui jā cati'a'ka'i'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chī'xcuhui'n tī tahuī'lāna'lh chuhua'j? Hua'chi lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani: ¹⁷“A'cxni' quīna'n icmakata'sauj

liskoli', hui'xina'n jā lakatitit ē jā tlitit. A'cxni' icpixtli'uj chī iclilipuhuanui', hui'xina'n jā lakatitit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuan. ¹⁸Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yalh pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ¹⁹Ā'listān quit icmilh. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē icua' xcān ē catūxcuahuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclihuā'yan ē laktza' iclikō'tnun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jini'ni'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'i', xlaca'n taca'tzī Dios macamilh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Ti jā takexmatni'lh Jesús

Lc. 10:13-15

²⁰Xlitza'la Jesús tzuculh cālacaquilhni xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahualh lhūhua' li'a'cnīn. Cālacaquilhni'lh tachi'xcu'huī't ixpālacata jā ixtalakpalicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh: ²¹—Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín ē xalanī'n nac Betsaida. Nalilipuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'i'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh ixcātlahuaca tzamā' li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlu'xu'ca'n ē ixcā'a'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalipuhuan ixpālacata

ixcuentaca'n. ²²Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidón. ²³Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ¿ē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh ixcātlahuacancha' cahuālh li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacani't na milacpu'na'i'tātca'n, ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtūlh cā'lacchicni'. ²⁴Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapitzīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān

Lc. 10:21-22

²⁵Xlitza'la Jesús orarlilh ē huanli: —QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmāxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī laskalalhna'. ²⁶Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'. ²⁷Cāhuanilh tachi'xcu'huī't: —QuinTāta' quimacamāxqui'kō'lh ixlipō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzī chī huī'lh i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzī chī ixlīDios quinTāta', xmān quit i'Ska'ta'. Nā nataca'tzī xlaca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸Cata'ntit milipō'ktuca'n

hui'xina'n tī makca'tziyā'tit tzi'nca tū tlahuanī'ta'ntit tū jā tze ē palha' scujpā'na'ntit namakapāxui'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān. ²⁹Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksca'tui. Lilacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzi. Chuntza' jā nacātamāmakchuyiyān. ³⁰Jā jicslihua' quintamāsu'yun ē tzē namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'i'lh tza'ktza' scujnu'ni'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

12 Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. I'scujnu'ni'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'i' pātin pātu' tza'ktza' ē tahuah'lh.

²A'cxni' fariseos talaktzi'lh, tahuanih Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'ni'n ē chuhual' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksin Moisés.

³Jesús cākelhtilh ē cāhuanilh: —¿Ē jā likelhtahua'kani'ta'ntit tū tlahualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē ti ixtatā'a'mā'nalh. ⁴Tatanūlh na ixchic Dios ē tahuah'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'cani't Dios. Jā mini'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tzē natahua'. ⁵¿Ē chā jā likelhtahua'kani'ta'ntit nac limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés? Pālejni' ti tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā mini'ni'

tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuacan xla'ca'n jā takexmatni' limāpa'ksin. ⁶Iccāhuaniyān huā'tzā' hui'lh catihuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷Hui'xina'n jā ca'tzīni'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'liyāuj animalh.” Palh ixca'tzi'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakalhu'mancan, jā ixcālimālacsu'yutit quiscujnu'ni'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksini'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

⁹Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalimālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nica:

—¿Ē tzē mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlhāmā'n pūlhu'cu', ¿ē jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹²Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tzē tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

¹³Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan,
ixtzeyani'ttza' ē ixtā'chuntza'
huanli kentin ixmacan.

¹⁴Palaj tunca tataxtulh
fariseos ē talacapāstacli chī
natalimāmaknīnīnī'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akspula Jesús

¹⁵A'cxni' Jesús ixca'tzī tū
ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin
ē līlhūhua' tastālani'lh. Jesús
cāmātzeyīkō'lh tal'jatatlani'n
¹⁶ē cāmāpa'ksilh jā catahuanli
tīchu xla'. ¹⁷Chuntza' tlhualh
namākentaxtū chī a'kchihuīna'nli
profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū
huanli Dios:

¹⁸Huā'mā' quintasācua' tī
iclasacli ē laktza' icpāxqui' ē
xla' quimakapāxui.

QuinEspíritu natā'a'n
ē nacāmāsu'yuni' tī
jā israelitas chī tzej
na'icputzāna'nīkō'.

¹⁹Xla' jā nalacaquilhnīnī'n ē jā
nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac
cā'tejen ixpālacata cuenta
natlahuacan xla'.

²⁰Xla' nacāmaktāya tī jā
lactli'hui'quin tī hua'chi
cha'ncat tū xaxmū'hua.

Jā nacālakmaka'n tī jāna'l' tzej
ta'a'ka'l'.

Xlaca'n hua'chi pūcās tū jā tzej
māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni'
xla' nacāmāpa'ksikō'
ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't
nac cā'ti'ya'tna'.

²¹Tachi'xcuhui't nata'a'ka'l'.

Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

**Huanca Jesús ixlisucuja ixlitli'hui'qui
skāhui'ni'**

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²²Xlitza'la lē'ni'ca Jesús chā'tin
chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko' ixuanī't
ixpālacata ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'.

Jesús mātzeyīlh ē tzej ixlaktzī'n ē
tzuculh chihuīna'n. ²³Ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't talī'a'cnilh ē
tahuanli:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' i'xū'nātā'nat
David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴A'cxni' fariseos takexmatli
huā'mā' tachihuīn, tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' ka'lhī
ixlitli'hui'qui Beelzebú tī xapuxcu'
jā tzeyā ū'ni'n. Ū'tza' cālīmāxtulh
jā tzeyā ū'ni'n.

²⁵Jesús ixca'tzī tū
ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapāpitzī
ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n
lakmaj. Natalāmālakspūtūkō'. Palh
xalanī'n a'ktin cā'lacchicni' o a'ktin
familia tatapāpitzī ē talātucsa, jā
catitāyani'lh. ²⁶Palh ixlitli'hui'qui
xapuxcu' jā tzeyā ū'ni'n tū

iclimāxtu ā'a'ktin jā tzeyā ū'ni',
chuntza' talitapāpitzī litli'hui'qui. Jā
catitāyani'lh. ²⁷Hui'xina'n hua'nā'tit

quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'ni'n
ixlitli'hui'qui Beelzebú. ¿Tīchu
ixlitli'hui'qui tū talīmāxtu jā tzeyā
ū'ni'n xlaca'n tī cātatapa'ksīni'yān
hui'xina'n? Chuntza' xlaca'n
tamāsu'yu jā ixlicāna' tū

quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁸Tū quit
iccālīmāxtu jā tzeyā ū'ni'n, ū'tza'
ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ū'tza'
huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān
chī tzuculhtza' māpa'ksīni'nkō'
huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chi'xcu' palh jā pūla nachi'can tzamā' chi'xcu'.

³⁰Ti jā quintapa'ksini'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzi'n. Ti jā quintā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

³¹Ū'tza' iccālihuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlipō'ktuca'n ixcuentaca'n tachi'xcuhui't ē catūxcuhuālh jā tze tū tahuan, palh catihuālh nahuan jā tze tū tlahua Espiritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca.

³²Palh catihuālh cachihuālh huani Chi'xcu' xala' Tālmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catihuālh nahuan jā tze tū tlahua Espiritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesús.

Qui'hui' lilakapascan ixtahua'ca't

Lc. 6:43-45

³³Jesús cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī māstā' ixtahua'ca't, chuntza' lilakapascan qui'hui'.

³⁴Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuani't tasu'yu. ¿Chī nacāliquilhtaxtuyān tachihuīn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chī lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuīna'nā'tit. ³⁵Tze ixtachihuīn chā'tin tzeyā chi'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuīn chā'tin jā tzeyā chi'xcu' ixpālacata jā tze

ixtalacapāstacni'. ³⁶Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nikō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihuīn tū tlakaj tahuanli. ³⁷Chuntza' chī chihuīna'ni'ta'ntit, chuntza' nacātaliputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesús.

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn

Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸Xlitz'a'la makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nīn līmāpa'ksīn tahuanih Jesús: —Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzi'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' li'a'cnīn naquilālimāsu'yuni'yāuj palh ixlicāna' Dios macaminī'ta'n.

³⁹Jesús cākelhtilh:

—Tachi'xcuhui't ti jā tze ē ti jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n tasqui'n a'ktin ka'tla' li'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can li'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. ⁴⁰A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squi'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictōjō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' na ixpūlacni' ti'ya't. ⁴¹Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nikō'can. A'cxni' nala huā'mā', xlaca'n ti ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nínive natatāya ē nacātamālacsu'yuyān hui'xina'n ti hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalimālacsu'yuyān ixpālacata xlaca'n talakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh

Jonás ē lī'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. ⁴²Nā reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nīkō'can. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuanī't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesús.

Jā tzeyā ū'ni' tū quītaspi'tpala

Lc. 11:24-26

⁴³Jesús cāhuanipālh:
—A'cxni' a'ktin jā tzeyā ū'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputzā jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: ⁴⁴“Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēni'.” A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnancani't, ē jā tī chā'tin hui'llh. ⁴⁵Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tzeyā ū'ni'n tī ā'chulā' xalihua'ca'llhtza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natalatahui'lla na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' jā tze tzamā' chi'xcu' ē jā a'cxni' ixka'llhī xmān chā'tin jā tzeyā ū'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xlaca'n tī jā tze ē tahui'llāna'lh chuhua'j.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶Jesús ixcātā'chihuīna'mā'lhcus tachi'xcuhui't a'cxni' tachā'lh ixtzī'

ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷Huanica Jesús:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chihuīna'ncu'tunān.

⁴⁸Jesús kelhtilh tī ixmāca'tzīnīnī't:

—¿Ē ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

⁴⁹Palaj tunca Jesús cāmacahuanih i'scujnu'nī'n ē huanli:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ⁵⁰Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzī'.

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

13 Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. ²Lhūhua' tachi'xcuhui't tatakēstokli jā ixui'llh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'llh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ³Palaj tunca cāhuanilh tū lītaca'tzīnī'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

—Ixui'llh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴A'cxni' ixmā'ka'huanī'mā'lh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tamilh spūnī'n ē tasacua'llh. ⁵Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata jā pūlh mā'n ti'ya't. ⁶A'cxni' chi'chini'llh, xapa'lhma' scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷Ā'makapitzīn

lícha'nat huampala tayujli nac cā'lhtucū'n. Lhtucū' tastacli ē tamā'ktzī'lh. ⁸Ā'makapitzīn lícha'nat tayujli jā tze nac ti'ya't ē mās'tā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn lícha'nat tamās'tā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzīn tamās'tā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamās'tā'lh pu'xamacāuj. ⁹Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Jesús māsuyulh tū litaca'tzīni'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmāsuyuni'ya' tachi'xcuui't tū litaca'tzīni'can?

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Dios cāmāsuyuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n jāla catitaca'tzīlh. ¹²Ti nata'a'ka'i', xlaca'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē ā'chulā' nata'a'ka'i'. Ti jā ta'a'ka'i'cu'tun, xlaca'n jā catitasca'tli ē natapātza'nkā tū ixtaca'tzī. ¹³Ū'tza' iccālīmāsuyuni' tū litaca'tzīni'can. Masqui xlaca'n talaktzī'n, jā taca'tzī tū huanicu'tun tū talaktzī'n. Ē masqui takexmata, jā taca'tzī tū huanicu'tun.

¹⁴Chuntza' xlaca'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías jā tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui nakexpa'tā'tit, jā catica'tzī'tit.

Masqui nalaktzī'nā'tit, jā cuenta catitlahua'tit.

¹⁵Tachi'xcuui't hua'chi jā taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n

ē cā'a'kachi'pacan ē

cālakachi'pacan.

Chuntza' jā catitalacahuāna'lh

ē jā catitakexmātlī ē

jāla catitalakpalīlh

ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātza'nkēna'nī'lh ē xa'iccāmātzeyilh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Līpāxuhua'yā'tit ixpālacata tzē lacahuāna'nā'tit ē tzē kexpa'tā'tit ē nā tzē naca'tzīyā'tit.

¹⁷Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān.

Tzamā' tū laktzī'mpā'na'ntit,

ū'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua'

a'kchihuīna'nī'n ē lhūhua' tzeya

chī'xcuui'n ē jā talaktzī'lh. Nā

chuntza' tzamā' tū hui'xina'n

kexpa'tā'tit, ū'tza' xlaca'n

ixtakexmātcu'tun ē jā takexmātlī.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸Jesús cāhuanīpāl'h:

—Chuhua'j cakexpa'ttit tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can ixpālacata cha'nāna'. ¹⁹Ti takexmata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n ē jā cuenta tatlahua, xlaca'n hua'chi lícha'nat tū yujli nac tej. Namin skāhuī'ni' ē nacāmāpātza'nkēni tū tasca'tli. ²⁰Lícha'nat tū yujli nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi ti takexmata ixtachuīn Dios ē talakati. ²¹Huā'mā' lícha'nat jā ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēx'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcuui't ti jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tāyani'. A'cxni' tapāti

catúhuāl̄h o cāputzastālani'can
ixpālacata tū ta'a'ka'i'lh, jātza'
talakati ē tamakxteka. ²²Licha'nat
tū yujli nac cālhtucū'n, ū'tza'
tasu'yu hua'chi tī takexmata ē
tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu
talacapāstaca chī natalihuā'yan
ē chī lacricujnu' natalihuan.
Ixlipō'ktu huā'mā' cāmamakchuyī
ē jā cāmakxteka natalacapāstaca
tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu
palh ta'a'ka'i' ē ū'tza' huā'mā'
hua'chi lhtucu' tū cāmā'ktzī'lh
liča'nat. ²³Licha'nat tū yujli
jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi
tī takexmata xatze tachihuīn ē
tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh
ta'a'ka'i'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū
natalimakapāxui Dios ē makapitzīn
tzej taca'tzī. Xlaca'n hua'chi
liča'nat tū mātā'lh a'ktin ciento
o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj
ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze lichā'nat

²⁴Jesús cāhuanipāl̄h tū
lica'tzīni'can:
—Chī Dios māpa'ksīni'nkō'
nala hua'chi a'cxni' chā'tin
chi'xcu' cha'nli lichā'nat
na ixcā'tacuxtu. ²⁵A'ktin
cā'tzī'sni' lihuan i'lh tamā'lh
chi'xcu', ixtā'lāquiclhaktzi'
quimā'ka'huani'lh tū jā tze
liča'nat. ²⁶A'cxni' i'stacmā'lhtza'
tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā
tzeya tacha'nān. ²⁷Palaj tunca
talakmilh i'scujnu'ni'n chi'xcu' ē
takelhasqui'nīlh ixpatronca'n:
“¿Ē jā pō'ktu xatze lichā'nat
cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī
lipu'nli huā'mā' tū jā tzeya
tacha'nān?” ²⁸Ixtēcu' cākelhtil:

“Chā'tin quintā'lāquiclhaktzi'
quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj
tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh:
“¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj
na'iccātampu'lhuyāuj tū jā tze
pa'lhma'?” ²⁹Xla' cākelhtil: “E'ē.
Palhāsā' nacātampu'lhuyā'tit
nā xatze tacha'nān. ³⁰Xatze
nacāmakxtekāuj lacxtim catastacli
hasta a'cxni' na'i'can. Na'iccāhuani
tasācua'n tī nata'i' palh pūla
natataya tū jā tze pa'lhma' ē
natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan.
Ā'līstān nata'i' xatze tacha'nān ē
natamāqui' na quimbodega.”

Xalicha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹Jesús cāhuanipāl̄h tū lica'tzīni'can:
—Chī natalīlhūhua'n tī
nata'a'ka'i'ni' Dios, ū'tza' nala
hua'chi a'ktin xalicha'nat mostaza
tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't.
³²Huā'mā' lichā'nat ixlicāna' ā'chulā'
xamacsti'na'j ē jā ixlipō'ktuca'n
ā'makapitzīn lichā'nat. A'cxni'
nastackō', ka'tla' nahuan hasta
ixtā'chuntza' a'katin qui'hui'. Spūnī'n
natatlahua ixmāsekca'n na ixpekeni'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³Jesús limāsu'yupāl̄h:
—Chī Dios nalimāpa'ksīni'n nala
hua'chi levadura tū nalītlahua
puscāt maktu'tun xatapūlhcān
harina ē namakxteka hasta
nalaklhtāyakō' ixtasquit.

Jesús limāsu'yulh tū lica'tzīni'can

Mr. 4:33-34

³⁴Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh
tachi'xcuhui't ē cālītā'chihuīna'nli

tū lica'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵Chuntza' tlauhāl ē ū'tza' limākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū lica'tzīni'can; na'licuan catūhuāl tū tatzē'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

³⁶Xlītza'la Jesús cāmakxtekli tachi'xcuui't ē xla' tanūlh nac chic. Ī'scujnu'ni'n talaktalacatzuna'jilh ē tahuanihl:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun tū lica'tzīni'can ixpālacata jā tze ya līcha'nat.

³⁷Palaj tunca Jesús cāhuanihl: —Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

³⁸Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi xlaca'n tī tā'tapa'ksī skāhuī'ni'.

³⁹Ixtā'lāquiclhaktzi' patrón tī mā'kahuanilh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhuī'ni'. A'cxni' i'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata'i' pa'lhma', ū'tunu'n ángeles.

⁴⁰Chuntza' chī nacāyacan jā tze ya pa'lhma' ē nacālcuyucan, chu lacxtim na'a'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj.

⁴¹Chi'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāpa'ksī ixángeles nacāyaca ixlipō'ktuca'n tī tatlhua tū jā tze ē ixlipō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn natatlhua tū jā tze.

Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n ⁴²ē nacāmānū jā nacālcuyucan. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³Xlaca'n tī tatlhua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Tzēhuani't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlhua'tit — huanli Jesús.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcani't

⁴⁴Jesús cāhuaniplāh: —Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tze nalīmālakchā'nican lhūhua' tumīn tū mā'cnūcani't nac ti'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla' namā'cnūpala jā ixuī'lh. Līpāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' ti'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

⁴⁵Jesús cāhuaniplāh: —Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. ⁴⁶A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlipō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti'

⁴⁷Jesús cāhuaniplāh: —Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti' ē tū mojōcan nac mar ē nacāmācutū

kempālhūhua' squi'ti'. ⁴⁸A'cxni' tzuma pūtayan, chi'pana'nī'n squi'ti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squi'ti'. Xatze squi'ti' nacāmojōcan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'nca. ⁴⁹Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuhui't na ixlacpu'na'i'tātca'n xalactze. ⁵⁰Jā tze tachi'xcuhui't nacāmānūcan jā nacālhcuycan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

⁵¹Xlitzā'la Jesús cākelhasqui'nīlh: —¿Ē kexpa'tā'tit ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtīlh:

—Jē, Māpa'ksīni', iccākexmatāuj.

⁵²Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin

xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksīn quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30

⁵³A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlipō'ktuca'n tū lica'tzīni'can, a'lh ā'lacatin ⁵⁴ē chā'lh nac Nazaret jā stacli. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas.

Tī takexmatli tali'a'cnilh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' li'a'cnīn? ⁵⁵Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzi'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶Ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahui'lāna'lh na quincā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlipō'ktu huā'mā'?

⁵⁷Ū'tza' talisītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna'

nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhuālh jā na'a'n.

Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵⁸A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'i'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' lītlahualh li'a'cnīn.

Chī nīlh Juan Mā'kpxāni'

Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9

14 Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuanī't nac estado Galilea. Māca'tzīnica ixpālacata Jesús. ²Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n: —Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpxāni'. Lacastālcuana'ni't ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī līlī'hui'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

³Herodes ixmāstā'ni't limāpa'ksīn cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchi'n nachī'can. Māchi'nīnī'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuanī't. ⁴Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā minī'ni' chī li'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājicua'ni'lh tachi'xcuui't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuani't.

⁶A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlahualh cā'tani'. Ixtzu'ma'ljāt Herodías tlilh na ixlacatinca'n ti ixcā'invitarlicani't. Limakapāxui'lh Herodes ⁷ē xla' huanilh ixmaxqui'lh tzu'ma'ljāt catūxcuui'lh tū nasqui'ni'. ⁸Palaj tunca xatzī' maxqui'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'ljāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhualj ixa'kxāk Juan Mā'kpxaxīni'. Cali'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹Ū'tza' līlipuhuanli Herodes chī ixmālacnūni'ni't tzu'ma'ljāt. Tī ixcā'invitarlicani't takexmatli tū ixuanicani't, ē ū'tza' jātza' la lakpalilh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksīni'lh camaxqui'ca. ¹⁰Chuntza' macā'lh limāpa'ksīn nac pūlāchi'n ē māmāyujūnīni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹Palaj tunca liminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'ljāt ē xla' maxqui'lh ixtzī'.

¹²Palaj tunca tamilh i'scujnu'ni'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'listān ta'a'lh tamāca'tzīnī Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuui'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān jā jā tī ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh,

lhūhua' tachi'xcuui't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquiltūn xcān.

¹⁴A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuui't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n tī ixcālimini'cani't.

¹⁵A'cxni' i'smalanka'namā'lh tza', i'scujnu'ni'n Jesús talakmilh ē tahuanilh:

—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuui't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶Jesús cākelhtilh:

—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸Jesús cāhuanilh:

—Cacāli'ta'ntit.

¹⁹Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahuī'lalh tachi'xcuui't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmāxqui'lh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't. ²⁰Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'ni'n tamākēstokli lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quitāxtūlh. ²¹Chi'xcuui'n tī tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn.

**Jesús kelhtlā'huanli na ixkelhni'
xcān**

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²²Xlītza'la Jesús cāhuanilh
i'scujnu'nī'n catatojōlh nac barco
ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar.
Xla' ixcāmacā'mā'lh tachi'xcuhui't.
²³A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī't, Jesús
ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej
na'orarlini' Dios. A'cxni' tzi'suanli,
ixlīmān ixui'lh a'ntza' ²⁴lihuan
i'scujnu'nī'n ixtatētaxtumā'nalh nac
xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput
mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē
tasno'kli barco. ²⁵A'cxni' xkakah,
Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha
xlaca'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān.
²⁶A'cxni' scujnu'nī'n talaktzi'lh
chā'tin tī ixkelhtlā'huantēlha xcān,
cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh ē
palha' tahananli:

—iLakachuyayāuj!

²⁷Jesús cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit.
Quit tī icmimā'lh.

²⁸Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksini', palh ixlicāna' hui'x,
caquihua'ni' ē na'ickelhtlā'huan
xcān na'iclakapāxtokān.

²⁹Jesús huanilh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac
barco ē tzuculh kelhtlā'huan xcān
nalakapāxtoka Jesús. ³⁰A'cxni'
makca'tzilh palha' ū'ni', jicua'nli ē
tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—iCaquimakapūtaxtu,
Māpa'ksini'!

³¹Palaj tunca Jesús macachi'palh
ē huanilh:

—Xmān macsti'na'j a'ka'ī'ya'. ¿Tū
ixpālacata jā quilipāhua'na'?

³²A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac
barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³Palaj
tunca xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh nac
barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē
tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x i'Ska'ta' Dios.

**Jesús cāmātzeyilh ta'jatatlani'n
xalanī'n nac cāl'acchicni' Genesaret**

Mr. 6:53-56

³⁴Ta'a'lh ixtuntacut nac xcān ē
tachā'lh nac ti'ya't jā huanican
Genesaret. ³⁵A'cxni' tachi'xcuhui't
xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús,
tamāca'tzinini'lh calhāxcuhuālh
nac tzamā' ti'ya't. Cālimini'ca
lhūhua' tal'jatatlani'n jā ixui'lh
Jesús. ³⁶Tasqui'ni'lh cāmāxtekli
xmān ixtaxa'malh ixtampān
ixlu'xu'. Tatzeyalh ixlipō'ktuca'n tī
taxa'malh.

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

15 Palaj tunca
makapitzin fariseos
ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
limāpa'ksin talaktalacatzuna'jilh
Jesús. Ixtamini'ta'ncha' cāl'acchicni'
Jerusalén ē takelhasqui'nilh:

²—Miscujnu'ni'n, ¿tū ixpālacata
jā takexmatni' ixtahui'latca'n
quinapapana'ca'n? Jā
tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca
a'cxni' natahuā'yan.

³Jesús cākelhasqui'nilh:
—Nā hui'xina'n, ¿tū ixpālacata
mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksin
Dios nacāmākentaxtūyā'tit
mintahui'latca'n? ⁴Dios huanli:
“Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē
mintzi'.” Nā huanli: “Camaknīca
tī cachihuālh huani ixtāta' o

ixtzī'." ⁵Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': "Jāla icmaktāyayān. Ixlipō'ktu tū icka'lhī icmālacnūni'nī'ttza' Dios."

⁶Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī'. Chuntza' hui'xina'n mākēnu'yā'tit ixlimāpa'ksin Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n.

⁷iTlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlicāna' chī cālīchihuīna'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸Tzamā' tachi'xcuui't xmān tahuan quintalakachi'xcuui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁹Jā tū limacuan chī quilaktaquilhpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰Palaj tunca Jesús cāta'satinilh tachi'xcuui't ē cāhuanilh:

—Caquilākexmatni'uj ē caca'tzītit:

¹¹Jā ū'tza' tū naquilhthanū chi'xcu' ē chuntza' nalika'lhī ix cuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquilhthanū chi'xcu', ū'tza' nalika'lhī ix cuenta.

¹²Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuanilh Jesús:

—¿Ē ca'tzīya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³Xla' cākelhtilh:

—Catūxcuahuālh līcha'nat tū jā cha'nli quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. ¹⁴Cacāmakxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n tū talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵Palaj tunca Pedro huanilh Jesús: —Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶Jesús huanilh: —¿Ē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n?

¹⁷Ca'tzīyā'tit catūxcuahuālh tū naquincāquilthanūyān, ū'tza' natojō na quimpūlacni'ca'n ē ā'līstān nataxtu. ¹⁸Tachihuīn tū naquincāquilhtaxtuyān, ū'tza' tū lacapāstacni'tauj pūla. Ū'tza' nalītasu'yu palh tze quina'n o jā tze. ¹⁹Chuntza' chī lacapāstacna'n chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīni'n, o naka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nin, o na'a'ksa'nīni'n. ²⁰Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chi'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamini' a'ka'i'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²²Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmilh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquilakalhu'ma'nti. Quintzu'ma'jāt ka'lhī jā tzeyā ū'ni' ē palha' pātini'n.

²³Jesús jā tū likelhtilh. Palaj tunca tamilh i'scujnu'nī'n ē tahuanihl:

—Tzamā' puscāt quincāstālani'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quimacaminī't na'iccāmakapūtaxtū xmān tī israelitas.

²⁵Puscāt laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—iMāpa'ksini', caquimaktāya'!

²⁶Jesús kelhtilh:

—Jā mini'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can lichichīn. (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas jā ixtalakachi'xcuhui' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhui chichīn.)

²⁷Xla' huanilh:

—Jē, ixlicāna', Māpa'ksini'. Masqui icca'tzitza', chichīn tzē natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸Palaj tunca Jesús kelhtilh:

—Tzej a'ka'i'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

**Jesús cāmātzeyilh
lhūhua' ta'jatatlani'n**

²⁹Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquiltūn lago Galilea. Ā'listān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ³⁰Lilhūhua' tachā'lh jā ixuī'lh ē talimini'lh lū'ntū'nunī'n ē lakatzī'nī'n ē tī kō'ko'n ixtahuani't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuani't ē

lhūhua' ā'makapitzīn ta'jatatlani'n. Cāmāpī'ca nac ti'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyilh ixlipō'ktuca'n. ³¹Tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh chī tachihuīna'nli tī kō'ko' ixtahuani't ē chī tze tahuani' ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nunī't tzej tatlā'huanli ē lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh tachi'xcuhui't. Tatzuculh tamakapāxui Dios tī ixDiosca'n israelitas.

**Jesús cāmāhui'lh a'ktā'ti' mil
chi'xcuhui'n**

Mr. 8:1-10

³²Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Iccālakalhu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahuā'. Palh na'iccāmacā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yani't, palhāsā' nataxajua'n nan nac tej.

³³Palaj tunca i'scujnu'nī'n tahuanihl:

—¿Chī nalika'lhīyāuj lihua't tū natalika'sa? Lhūhua' tachi'xcuhui't ē jā tī hui'lh huā'tzā'.

³⁴Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon ē makapitzīn xalacstin squi'ti'.

³⁵Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. ³⁶Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squi'ti' ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzini'lh ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmāxqui'lh tachi'xcuhui't. ³⁷Ixlipō'ktuca'n

tahuā'yalh ē talika'sli. Āl'listān xalacpitzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸Tī tahuā'yalh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. Nā tahuā'yalh puscan ē lacstin. ³⁹Āl'listān Jesús cāmacā'lh tachi'xcuhui't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin ti'ya't jā huanican Magdala.

Fariseos ē saduceos tasqui'nli li'a'cnīn

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

16 Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús.

Ixtalilaktzi'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn tū nalitasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ²Xla' cākelhtilh:

—A'cxni' tā'cnūmā'lh chi'chini' hui'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.”

³Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhualj namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucsui'lh.” iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālakchipini'yā'tit palh namin xcān a'cxni' laktzi'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzi'nā'tit li'a'cnīn tū ictlahua, jā a'ka'i'ni'yā'tit Dios quimacamilh. ⁴Tachi'xcuhui't ti tahui'lāna'lh chuhualj jā tze ē jā ta'a'ka'i' ē xlaca'n tasqui'n li'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can li'a'cnīn; xmān naquina'kspula chuntza' chi a'kspulalh Jonás —huanli Jesús.

Cāmāxtekli ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh i'scuju'nī'n cuenta catatlahualh fariseos

Mr. 8:14-21

⁵A'cxni' scuju'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkāni't. ⁶Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷Scuju'nī'n talātā'chihuina'lh ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā limiuj pāntzīn.

⁸Jesús ixca'tzi tū ixtalāhuanimā'nalh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzi ixlīchihuina'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilh:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? iXmān macsti'naj a'ka'i'yā'tit! ⁹¿Ē jāna'j ca'tziyā'tit? ¿Ē jā'tza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpitzun? ¹⁰Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpitzun? ¹¹¿Tū ixpālacata jā ca'tziyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclīchihuina'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹²Palaj tunca taca'tzilh Jesús jā ixcāhuanini't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipino, cākelhasqui'nīlh i'scuju'nī'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata quit ti Chi'xcu' xala' Tālh mā'n?

¹⁴Xlaca'n takelhtilh:

—Makapitzīn tahuan mat hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn

tahuan mat hui'x Elías.

Ā'makapitzin tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchihuina'.

¹⁵Palaj tunca cākelhasqui'nilh:

—Ē hui'xina'n ěchī hua'nā'tit tichu quit?

¹⁶Palaj tunca Simón Pedro huanilh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj ē ī'Ska'ta' Dios xaxlicāna'.

¹⁷Jesús kelhtilh:

—Lipāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chī'xcuhi'n. Xmān Dios māca'tzinīn. ¹⁸Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhuini' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalimātzucucan quintemplo. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'i', jāla caticāskāhuī'ca; nūn linīn jāla caticāskāhuī'lh. ¹⁹Quit na'icmaxqui'yān litli'hui'qui ē nacāmāpa'ksi'ya' xlaca'n tī tatapa'ksini' Dios. Tū hui'x makxteka tatlahua tī ta'a'ka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'i' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksilh ī'scujnu'nī'n jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzinini'lh chī nani

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' ī'scujnu'nī'n chuntza':

—Ixlacasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'tntza' naquintamakapātīnīn xanapuxcu'nu'

xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin. Naquintamakni'.

Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²²Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tzē'k huanilh:

—iMāpa'ksini', jā camakxtekli Dios! iJā cati'a'kspulan chuntza'!

²³Jesús talakspi'tli ē huanilh Pedro:

—iCatakēnu'! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Hui'x quimāmakchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

²⁴Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksicu'tun quit, jātza'la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua quintalacapāstacni' masqui capātini'lh chuntza' chī quit na'icpātini'n ē caquistālani'lh.

²⁵Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātini'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tī natapātini'n masqui catalinilh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ²⁶Palh chā'tin chī'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli. Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē naka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli.

²⁷Quit Chi'xcu' xala' Tālh mān ē na'icmimpala ē na'icka'lhī ixlitli'hui'qui xa'Tāta' ē na'icxkaka chī xkaka quinTāta' nac a'kapūn.

Naquintatā'min quinángeles.
A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko
chuntza' chī tlahuani't palh tze o
jā tze. ²⁸Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.
Makapitzin tī tahu'i'lāna'lh huā'tzā'
chuhualj ē xlaça'n jā catitanīlh
a'cxni' jānalj naquilaktzi'nncan quit
Chi'xcu' xala' Tālh mā'n a'cxni'
na'icmimpala na'icmāpa'ksini'n.

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

17 Ixlīlakachāxan
quilhtamacuj Jesús
cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan tī
ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān
ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh a'ktin
nac sipej tālh mā'n ē tatā'cxtulh.
²A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum
ixtasu'yu na ixlacatinca'n. Ixlacan
Jesús xkakalh hua'chi chī xkaka
chi'chini' ē ixluxu' stala'nka'
huanli hasta xkakalh. ³Palaj tunca
cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī
ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús.
⁴Palaj tunca Pedro huanīlh Jesús:
—Māpa'ksini', xalitze hui'lāna'uj
huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n
na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'.
A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixtla'
Moisés ē a'ktin ixtla' Elías.
⁵Ixchihuina'mā'lhcus Pedro ē
milh a'ktin poklhnū' snapapa ē
cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin
tachihuīn nac poklhnū' ē huanli:
—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta'
ē laktza' icpāxqui'. Xla'
quimakapāxui. Cakexpa'ttit tū huan.
⁶A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli
huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh
ē tajicua'nli. ⁷Palaj tunca Jesús
cālaktalacatzuna'jīlh ē cāxa'malh ē
cāhuanīlh:

—Catāqui'tit ē jā cajicua'ntit.
⁸A'cxni' tatāqui'lh ē talaktzi'lh, jā
tī chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac
sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh:
—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit
tū laktzi'ntitcus. Jā catihua'ntit
hasta a'cxni' Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n nalacastālancuana'n na
ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n.

¹⁰Palaj tunca scujnu'nī'n
takelhasqui'nīlh Jesús:

—ĪTū ixpālacata tahuan
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n
līmāpa'ksin palh xapūla namin
Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios
namacamin?

¹¹Jesús cākelhtīlh:
—Ixlīcāna' huā'mā'. Pūla
namin Elías ē nalaccāxtlahuakō'
ixlīpō'ktu. ¹²Iccāhuaniyān milhtza'
tī huanican Elías ē jā tī lakapasli.
Chi'xcuhui'n tatlahuani'lh
chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu
chuntza' Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
namakapātīnīncan —cāhuanīlh.

¹³Palaj tunca scujnu'nī'n taca'tzīlh
a'cxni' Jesús huanli ixmini'ttza' Elías,
ixlīchihuina'mā'lh Juan Mā'kpaxini'.

**Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī
ixka'lhī jā tze ya ū'ni'**

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴A'cxni' tachā'lh jā
ixtahui'lāna'lh tachi'xcuhui't,
chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jīlh ē
tatzokostani'lh Jesús ē huanīlh:

¹⁵—Māpa'ksini', calakalhu'ma'nti
quinka'hua'cha. Paxnini'n ē palha'
pātini'n. Maklhūhua'tza' chi'chinli
nac macscut ē tojōlh nac xcān.

¹⁶Iccālimini'lh miscujnu'nī'n ē jāla
tamātzeyīlh.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—iHui'xina'n tachi'xcuhui't
tī jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē
jā a'ka'i'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē
jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni'
na'iccātāyani'yān hui'xina'n?
Caquili'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸ Palaj tunca Jesús lacaquilhñilh
jā tzeja ū'ni' ē palaj tunca
taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin
tzezanli.

¹⁹ Ā'listān scujnu'ni'n ixlīmānca'n
ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús ē
takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla
icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeja
ū'ni'?

²⁰ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'i'yā'tit.
Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlicāna' tū
iccāhuaniyān. Palh lī'a'ka'i'yā'tit
ixlīpō'ktu milistacna'ca'n masqui
tzucupā'na'ntitcus a'ka'i'yā'tit, tzē
ixua'ni'tit huā'mā' sipej: “Catapānu'
huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē
sipej natapānū. Jā tū a'nan tū
jāla catitlahua'tit palh ixlicāna'
a'ka'i'yā'tit. ²¹ Huā'mā' jā tzeja ū'ni'
hua'chi jāla māxtucan. Xmān tzē
namāxtucan palh nalihui'liyā'tit
jā catihuā'ya'ntit ē natlahua'yā'tit
oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālīh chī nani

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²² A'cxni' ixtatētaxtumā'nalh nac
estado Galilea, Jesús cāhuanilh
i'scujnu'ni'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n
ē naquimacamāstā'can na
ixmacanca'n chi'xcuhui'n.

²³ Xlaca'n naquintamāknī ē

ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj
na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh.

Huā'mā' tachihuīn
cālimakalipuhuanli.

Chī Jesús lixokolh tū ixla' templo

²⁴ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'ni'n
tachā'lh nac cālacchicni'
Capernaum, talakmilh Pedro
tī ixtamātā'jīni'n nac templo.
Takelhasqui'nilh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo
mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵ Pedro cākelhtilh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh
nac chic, Jesús pūla chihuina'nli ē
huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes
xalanīn huā'mā' cā'quilhtamacuj,
¿tīchu mātā'jīni'n lixokot? ¿Ē
cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī
māpa'ksīcan?

²⁶ Pedro kelhtilh:

—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlaca'n tī
tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac
a'kapūn hua'chi rey ē quina'n
tapa'ksīni'yāuj xla'. ²⁷ Masqui
chuntza', jā cāmakasīzi'ncu'tunāuj
tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago
ē camojo' minanzuelo. Squi'ti' tū
pūla namācutūya', namākelhpitziya'
ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza'
na'a'cchā'n tū nalixokocan. Cali'pi ē
nalixoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

18 Palaj tunca scujnu'ni'n
talaktalacatzuna'jilh Jesús
ē takelhasqui'nilh:

—¿Tīchu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?

²Palaj tunca Jesús māta'satīnīnī'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhuah na ixlacpu'na'i'tātca'n ³ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Palh hui'xina'n jā talakpalī'yā'tit ē nalītaxtuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ⁴Chuntza' catīxcuahuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'i' chī lacstīn ta'a'ka'i'. ⁵Catīxcuahuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxquī'.

Jesús limāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

⁶Jesús cāhuanīpālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'i'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chī'xcu' jā tze. Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuīx ē ixmojōca nac mar jā pūlhmā'n ē najicsua'. ⁷iKoxa tīla tachi'xcu'huī't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū hui'lh! Pō'ktu hui'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcu'huī't. iKoxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!

⁸'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalītlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o

ixtantucā'yuju'ca' ē jā catīlītlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catīlakspūtlī masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapīnca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹Jā tze palh milakastapūn nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalītlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapūn. Ā'chulā' tze palh naka'lhī'ya' milatamat tū jā catīlakspūtlī masqui lakakentīn hui'x; ē jā tze palh namacapīnca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapūn —huanlī Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Lc. 15:3-7

¹⁰Jesús cāhuanīpālh:
—Jā catīlakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuanīyān nac a'kapūn ixāngelesca'n lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quīnTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹Quit Chī'xcu' xala' Tālhmā'n ē icmīlh iccāmākapūtaxtū tī jā ixtaka'lhī ixlātamatca'n tū jā catīlakspūtlī. Xlaca'n hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuani't. ¹²¿Chī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chī'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatzā'nkā, ū'tū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketnī'. Na'a'n naputzā purecu' tū makatzā'nkānī't. ¹³A'cxnī' namacla, ixlicāna' ā'chulā' nalīpāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclalh ē jā

ā'makapitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkālh. ¹⁴MinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhī ixlatamat tū jā catilakspu'tli —huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' litā'timīn

Lc. 17:3

¹⁵Jesús cāhuanipālh:

—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzīni'ya'. Palh xla' cuenta tlahua, chuntza' hui'x maktāyani'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶Palh mintā'tin jā cuenta tlahua a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satīni' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpina' ē natakexmata tūchu ixpālacata litā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷Palh jāna'j cuenta tlahua, nacāhuani'ya' tī ta'a'ka'i' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlahua, ixlacasqui'nca nalaktzī'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'i'ni' Dios o hua'chi chā'tin mātā'jini' tī a'kskāhui'nin.

¹⁸'Ixlicana' tū iccāhuaniyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹'Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarliyā'tit, quinTāta'ca'n Dios

xala' nac a'kapūn nacāmaxqui'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'i'tāta'ca'n —huanli Jesús.

²¹Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jilh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Māpa'ksīni', ĩchī maktā't na'icmātza'nkēna'ni' quintā'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ĩĒ maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?

²²Jesús kelhtilh:

—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū

lica'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin

²³Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' chī Dios nalīmāpa'ksīni'n tzē nalīmālakchā'ni' hua'chi chā'tin rey tī cāmātā'jilh i'scujnu'ni'n. ²⁴Ixtzucumā'lhcus a'cxni' limini'ca chā'tin tī ixmaklaclē'n lhūhua' tumīn. ²⁵Ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalixoko, ē ū'tza' rey limāpa'ksīlh cacāstā'maxqui'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxqui'lh ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixlipō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tzē nalixoko tū ixlacclē'n. ²⁶Palaj tunca i'scujni' tatzokostani'lh ixpatrōn ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrōn, ē na'icxokonuni'kō'yān.” ²⁷Ixpatrōn lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlacclē'n ē makxtekli ca'a'lh.

²⁸'Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin

ixtā'tasācua' tī ixmaklaclē'n xmān macsti'nalj tumīn. Tzuculh pixpī'ta ē huanilh: “iCaquixokonuni' tū quilaclī'pini'ya!” ²⁹Palaj tunca tī xitā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'nī'lh: “Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonuni'kō'yān.” ³⁰Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnī'lh nac pūlāchī'n hasta naxokokō' tū laclē'n.

³¹Ā'makapitzin scujnu'nī'n talīmāmakchuyīlh chī tlhualh xitā'tasācua'ca'n. Ta'alh tamāca'tzīnīkō' ixpatronca'n chī a'kspulalh. ³²Palaj tunca ixpatronca'n māta'satīnī'lh ixtasācua' ē huanilh: “iHui'x quiclhaktzī'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n ixlīpō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'. ³³Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chuntza' chī quit iclakalhu'mani'.” ³⁴Laktza' sītzi'lh ixpatrōn ē māpa'ksīni'lh namakapātīnīncan nac pūlāchī'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlīpō'ktu tū ixmaklaclē'n.

³⁵Jesús ā'xmān huanli:
—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quīnTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

**Jesús māsu'yulh ixpālacata tī
makxtecan puscāt**

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

19 A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán, a'ntza' na ixquihltūn jā tā'cxuyachi'

chi'chini'. ²Lilhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n a'ntza'.

³Palaj tunca makapitzin fariseos talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nīlh:

—Ā'ē tzē makxtecan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

⁴Jesús cākelhtīlh:
—Ā'ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlahuah chī'xcu' ē puscāt.” Chuntza' tlhualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quihltamacuj. ⁵Nā huan: “Ū'tza' nacālīmakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chi xmān chā'tin natalītaxtu.” ⁶Chuntza' jātza' chā'tu' xla'ca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhuī'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuah tzaj chā'tin.

⁷Palaj tunca takelhasqui'nīlh:
—Ā'tū ixpālacata māpa'ksīlh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tzē namakxtekāuj quimpuscātca'n?

⁸Jesús cāhuanilh:
—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quihltamacuj. ⁹Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chī'xcu' namakxteka ixpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ē palh natā'tamakaxtōka ā'chā'tin puscāt, huāmā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Tī

natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt
tī makxtecani't, nā xla' ka'lhī
ixtā'lāpāxqui'n.

¹⁰Palaj tunca i'scujnu'ni'n
tahuanih:

—Palh jicslihua' makxtecan, jā
quincāmini'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹Jesús cākelhtilh:

—Ixlipō'ktuca'n jāla catitakexmatli
huā'mā'. Xmān takexmata xlaça'n
tī Dios nacāmāsu'yuni'. ¹²Tī jā
tamakaxtoka ca'tzi tū ixpālacata
jā catilitamakaxtokli. Hui'lh tī
ixtamī'ni'ca'n jā catitatamakaxtokli.
Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza'
jā catitatamakaxtokli ā'makapitzin,
ē ā'makapitzin tatā'scujcu'tun Dios
ē ū'tza' jā catitalitamakaxtokli. Tī
tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³Palaj tunca cālīmini'ca Jesús
makapitzin lacstīn nacā'a'cpūhui'li
ixmacan ē natlahua oración.
Scujnu'ni'n tatzuculh talacaquilhni
tī ixtalīmin. ¹⁴Jesús huanli:

—Cacāmakxtekit caquintalakmilh
lacstīn ē jā cacāmāmakchuyi'tit. Tī
natā'tapa'ksi Dios jā māpa'ksini'nkō',
xlaça'n tī naquintalipāhuan chuntza'
chī tzamā' lacstīn.

¹⁵Jesús cā'a'cpūhui'lilh ixmacan
lacstīn ē ā'listān a'lh ā'lacatin.

**Chā'tin chi'xcu' tī rico tā'chihuīna'lh
Jesús**

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶Chā'tin chi'xcu' laka'lh Jesús ē
kelhasqui'nilh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'.
¿Tūchu xa'ictlahualh tū tze ē

ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā
catilakspuṭli?

¹⁷Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' tze
quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza'
Dios. Palh ka'lhīcu'tuna' milatamat
tū jā catilakspuṭli, nacākexpa'tni'ya'
ixlīmāpa'ksin Dios.

¹⁸Chi'xcu' kelhasqui'nilh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksin?

Jesús kelhtilh:

—Jā timakni'ni'na'; jā tika'lhī'ya'
mintā'lāpāxqui'n; jā tika'lhāna'na';
jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā
ixlīcāna'; ¹⁹caçālakachi'xcuhui'
mintā'ta' ē mintzi'; ē cacāpāxqui'
ā'makapitzin chuntza' chī
pāxqui'ca'na' mina'cstu.

²⁰Chi'xcu' kelhtini'lh:

—Pō'ktu tzamā'

icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta
quiliska'ta'. ¿Tūchu quispuṭni'cus?

²¹Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna',
caquistā'kō'j ixlipō'ktu tū ka'lhī'ya'
ē nacāmāpitzini'ya' tumīn
xcamanīni'n ē chuntza' naka'lhī'ya'
chī rico nalihua'na' nac a'kapūn.
Ā'listān naquintā'pina'.

²²A'cxni' chi'xcu' kexmatli
huā'mā' tachihuīn, lilipuhuanli ē
a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³Palaj tunca Jesús cāhuanilh
i'scujnu'ni'n:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān.

Jicslihua' natatā'tapa'ksi
Dios xlaça'n tī lacricujnu'.

²⁴Iccāhuanipalayān jicslihua'
nalipātlekecu'tun lakatin camello
na ixtani' lixtokon. Ā'lihua'ca'
jicslihua' natanū chā'tin rico jā
māpa'ksini'nkō' Dios.

²⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā'
tachihiuin, i'scujnu'ni'n talī'a'cnilh ē
talākelhasqui'nilh ixlī'ū'tununca'n:
—¿Tīchu tzē na'a'kapūtaxtu?

²⁶ Jesús cālakalaktzī'lh ē
cākelhtilh:

—Chī'xcuhui'n jāla tū
catitatlahualh tū lī'a'kapūtaxtucan;
xmān Dios tzē nacāmakapūtaxtū.

²⁷ Palaj tunca Pedro huanilh:
—Māpa'ksini', quina'n
ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū
xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.
¿Tūchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Jesús cākelhtilh:
—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.
Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni'
xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē
a'cxni' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n
na'ictahui'la jā māpa'ksini'ncan.
Quit na'icmāpa'ksini'n ē hui'xina'n
tī quilāstālani'nī'taujtza' nā
naquilātā'māpa'ksini'nāuj.
Chā'tunu' natahui'layā'tit
jā namāpa'ksini'nā'tit.

Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n
kelhacāujtu' tribu tī israelitas.
²⁹ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'kxtekui'lilh
ixchicca'n o ixtā'timīnca'n
o ixtāta'ca'n o ixtzī'ca'n o
ixpuscātca'n o ixcamana'ca'n o
ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'lilh
quilīpālacata, ā'lihua'ca'lh
nataka'lhī. Catūxcuahuālh tū
ta'a'kxtekui'lilh quilīpālacata,
ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin
ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī
ē nataka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n
tū jā catilakspuṭli. ³⁰ Lhūhua' a'nan
tī cālakachi'xcuhui'can huā'tzā';
a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō',
jā caticālakachi'xcuhui'ca.
Lhūhua' a'nan tī jā

cālakachi'xcuhui'can huā'tzā';
a'ntza' jā Dios māpa'ksini'nkō',
nacālakachi'xcuhui'can —huanli
Jesús.

Jesús māsu'yulh ixpālacata maksujni'n

20 Jesús cāhuanipālh:
—Chī Dios limāpa'ksini'n
tzē nalimālakchā'nīcan hua'chi
chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhui'n
taxtulh cāputza tasācua'n tī
natapu'xa uvas. ² Cāhuanilh
nataṭlaja ixquilhtamacujca'n ē
cāmacā'lh natasuja na ixpū'uva.
³ Ā'listān taxtupālh hua'chi
makna'jāstza' quilhtamacuj.
Cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac
lītamāuj tī jā ixtamaclani't
ixtascujūtca'n. ⁴ Cāhuanilh: “Nā
capintit nascujā'tit na quimpū'uva
ē na'iccāxokoyān chuntza' chī
tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'a'lh.
⁵ Taxtupālh hua'chi tastu'nūt ē
nā hua'chi maktu'tun kōtanū
huampala ē cāmacā'lh tasācua'n
nac pū'uva natasuja. ⁶ Chī
makquitzis kōtanū a'mpālh nac
lītamāuj ē cāmaclalh ā'makapitzīn
tī jā ixtascujmā'nalh. Cāhuanilh:
“¿Tū ixpālacata xmān tāya'yā'tit
pō'ktu quilhtamacuj ē jā
scujpā'na'ntit?” ⁷ Takelhtini'lh:
“Jā icka'lhīyāuj quimpatronca'n.”
Palaj tunca cāhuanilh: “Capintit
nā hui'xina'n ē nascujā'tit na
quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān
chuntza' chī tlajacan.” ⁸ A'cxni'
tā'cnūlh chī'chini', ixtēcu'
huanilh xapuxcu' tasācua'n:
“Cacāmāta'satinini' tasācua'n
ē cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya'
tī ā'xmān tatanūlh ē ā'listān

nacāxoko'ya' ti pūla tatanūlh.”
⁹Palaj tunca tatakextimilh
 xluca'n ti tatzuculh tascuja
 hua'chi makquitzis ē tatlajalh
 ixquilhtamacujca'n. ¹⁰Ā'listān
 a'cxni' tatakextimilh xluca'n ti
 tatzuculh tascuja tzi'saj, tapuhuanli
 palh ā'chulā' ixtatlajca'n. Xmān
 tatlajalh ixquilhtamacujca'n. ¹¹Ē
 a'cxni' tamaktini'lh ixtumīnca'n,
 tatzuculh ta'a'ksa'n ixpatronca'n
¹²ē tahuanli: “Tzamā' kōtanūtzā'
 tamilh; xmān tascujli a'ktin
 hora. Lacxtim cāxokoca chī
 quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu
 quilhtamacuj nac chi'chini.”
¹³Patrón kelhtilh chā'tin xluca'n
 ē huanilh: “Quinamigo, quit jā
 ictlahuani'n tū jā tze. ¿Ē jā icuanin
 palh natlajaya' minquilhtamacuj?
¹⁴Calī'pi mintumīn ē capit. Quit
 icxokocu'tun huā'mā' chi'xcu' ti
 chū'cus scujli chu lacxtim chī
 icxokoyān hui'x. ¹⁵¿Ē jā quila'
 tumīn? Tzē na'icxoko chuntza' chī
 quintapāxuhuān. ¿Ē hui'x sītzi'ya'
 ixpālacata quit jā tampi'lh?”
¹⁶Chuntza' ti ā'xmān ixtahuanī't,
 xluca'n xapūla natahuan. Tī
 xapūla ixtahuanī't, xluca'n ā'xmān
 natahuan —huanli Jesús.

**Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī
 nani**

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷A'cxni' Jesús ixtā'cxtunu'mā'lh
 nac Jerusalén, cālē'lh i'scujnu'ni'n
 lacatzuna'j ē ixlīmānca'n cāhuanilh:
¹⁸—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac
 Jerusalén. A'ntza' quit Chi'xcu' xala'
 Tālh mān naquintamacamāstā'
 na ixmacanca'n xanapuxcu'nu'
 pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n

līmāpa'ksin. Xluca'n natahuan
 caquimaknica. ¹⁹Nā xluca'n
 naquintamacamaxqui'
 makatiyātīn. Naquintalakapala,
 ē naquintakēsnoke ē
 naquintaxtokohua'ca'.
 Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj
 na'iclacastālancuana'n na
 ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n —huanli
 Jesús.

Tū squi'nli ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰Palaj tunca laktalacatzuna'jilh
 Jesús ixtzi'ca'n Jacobo ē Juan,
 ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt
 cālīmīlh ixcamana' na ixlacatīn
 Jesús ē tatzokostani'lh ē squi'nli
 a'ktin talakalhu'mān. ²¹Jesús
 kelhasqui'nīlh:
 —¿Tūchu lacasqui'na'?

²²Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū
 quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē
 natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit chī
 quit na'icpātīni'n? Hua'chi chuntza'
 chī tzē napūko'tnunā'tit quinquaso.

Xluca'n tahuanli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit
 chuntza' chī quit, ū'tza'
 naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla
 icmāpa'ksini'n. Xmān quīnTāta'
 ca'tzi tichu naquimpāxtūtahui'la.
 Huā'mā' pūthui'lh cāxui'lica xmān
 ixpālacataca'n tī Dios cālacsacli.

²⁴A'cxni' kelhacāuj scujnu'ni'n taca'tzilh tū kelhasqui'nica Jesús, xlaca'n talisitz'i'ni'lh chā'tu' litā'timīn ixpālacata pūtahu'i'lh.

²⁵Jesús cāta'sani'lh ixlipō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksini'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksini'n. Nā hui'lh tī cāmāpa'ksi xlaca'n.

²⁶Jā chuntza' catilalh na milacpu'na'i'tātca'n. Catixcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala chī ixlacscujni'ca'n ā'makapitzīn. ²⁷Catixcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nalitaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. ²⁸Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Quit jā icmilh hua'chi xatēcu'; quit icmilh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmakapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānilh chā'tu' lakatzī'ni'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹Jesús ē i'scujnu'ni'n ixtataxtumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtatālani'mā'nalh.

³⁰Ixtahu'i'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'ni'n. A'cxni' takexmatli ixtētaxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli: —Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj.

iCaquilālakalhu'manui!

³¹Tachi'xcuhui't talacaquilhnilh ē tahuanilh cataquilhca'cslalh.

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampālh:

—Māpa'ksini', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. iCaquilālakalhu'manui!

³²Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satīnini'lh lakatzī'ni'n ē cākelhasqui'nilh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

³³Xlaca'n takelhtini'lh:

—Māpa'ksini', iclacahuāna'ncu'tunāuj.

³⁴Palaj tunca Jesús cālakalhu'manli ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'ni'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

21 A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixuanican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ²ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milaclhtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzi' tū chī'yāhuacani't ē nā yālh i'ska'ta'. Cacācuttit ē caquilālīmīni'uj huā'tzā'. ³Palh catihuālh nacākelhasqui'niyān: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Māpa'ksini' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmakxtekni'yān.

⁴Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcani't chuntza':

⁵Cacāhua'ni' xalanī'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzi'ntit. Mimā'lh
mimPuxcu'ca'n.
Xla' jā ka'tla' makca'tzi.
Kēhui'lh burro mimā'lh.
Kēhui'lh xaska'ta' animalh tū
mācu'qui'can.”

⁶Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē
tatlahualh tū Jesús cālīmāpa'ksilh.
⁷Talimini'lh xatzi' burro ē i'ska'ta'
ē talikētlapalh ixlū'xu'ca'n ē Jesús
kēthui'lh. ⁸Lhūhua' tachi'xcuhui't
ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh
ixlū'xu'ca'n nac tej. Makapitzin
tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'hui'
ē tayalh tamāpī'lh nac tej. ⁹Tī
ixtapūlatēlha ē tī ixtastālatēlha
tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—iCamakapāxuīca ixtā'nat rey
David tī ixka'lhīmā'nauj! iDios
casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh
ixlīmāpa'ksin Māpa'ksini'
quinDiosca'n! iCalakachi'xcuhui'ca
Dios!

¹⁰A'cxni' Jesús tanūlh nac
Jerusalén, ixlipō'ktuca'n
tī ixtahui'lāna'ncha'
tatamakchuyikō'lh ē
takelhasqui'nīni'lh:

—¿Tichu huā'mā'?

¹¹Tachi'xcuhui't cākelhtilh:

—Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna'
Jesús tī xala' nac Nazaret nac
estado Galilea.

**Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na
ixpūchakān xaka'tla' nac templo**

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹²Ā'listān Jesús a'lh xaka'tla'
nac templo ē tanūlh ē
cātantlakaxtukō'lh ixlipō'ktuca'n
tī ixtastā'namā'nalē ē tī
ixtatamāhuana'mā'nalē
na ixtanquilhtin templo.

Cāmakpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n
tī ixtapakxtumā'nalē ixtumīnca'n
tachi'xcuhui't. Nā cāmakpūspi'tni'lh
ixpūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalē
pālumax. ¹³Cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn

Dios: “Quinchic namāpācuhuīcan
Chic jā Tlahuacan Oración.” Chī
tlahuapā'na'ntit, limaxtunī'ta'ntit
hua'chi ixpūtatze'kni'ca'n
ka'lhāna'nī'n.

¹⁴A'ntza' nac templo
talaktalacatzuna'jilh Jesús
makapitzin lakatzi'nī'n ē
lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyilh.

¹⁵Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin
a'cxni' talaktzi'lh li'a'cnin tū Jesús
cātlahualh, xlaca'n tasitzi'lh. Nā
talisitzi'lh chī lacstīn na ixpūchakān
templo tata'salh ē tahuani:

“iCamakapāxuīca i'xū'nātā'nat rey
David tī ixka'lhīmā'nauj!” ¹⁶Xlaca'n
tahuanih Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā
cālacaquilhni'ya' tzamā' lacstīn? ¿Ē
jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtilh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina'n
jā kelhtahua'kani'ta'ntit na
ixtachihuīn Dios ixpālacata
huā'mā'? Chuntza' tatzō'kni':

Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn
ē tī tatzi'qui'cus chī tzej
natamakapāxuiyān.

¹⁷Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'lilh
ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac
Betania jā tachokolh tzamā' tzi'sa.

Jesús lacaquilhni'lh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸Ixlilakali a'cxni' quitaspi'tpālē
nac Jerusalén, Jesús ixtzi'nca.

¹⁹Laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūn tej ē talacatzuna'jilh nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ixtahua'ca't; xmān ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilh xaqui'hui' higo:

—iJātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. ²⁰A'cxni' i'scujnu'nī'n talaktzi'lh huā'mā', talī'a'cnīlh ē takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān.

Palh tzej na'a'ka'i'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'hui'lh sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē catojo' nac xcān”; ē nā chuntza' nala.

²²Ixlipō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, ixlipō'ktu namaktīni'nā'tit, xmān calipāhua'ntit Dios.

Ixlīmāpa'ksīn Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo. Lihuan ixmāsu'yumā'lh, talaktalacatzuna'jilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tī maxqui'n līmāpa'ksīn?

²⁴Jesús cākelhtīlh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh

tzamā'. ²⁵¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan?

¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n? Caquilākelhtīuj.

Xlaca'n tatzuculh

talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh

nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'nī'ta'ntit?” ²⁶Jāla nahuaniyāuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n. Cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhui't. Ixlipō'ktuca'n ta'a'ka'i' Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

²⁷Ū'tza' talikelhtīlh Jesús:

—Jā icca'tziyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsuyulh ixpālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸Jesús cāhuanilh:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan. Huanilh xapuxcu': “Quinka'hua'cha, capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.”

²⁹Ixka'hua'cha kelhtīlh: “Jā ica'ncu'tun.” Ā'līstān lilīpuhuanli chī ixkelhtīnī't ixtāta' ē a'lh scuja. ³⁰Ā'līstān xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza' huanipālh. Huā'mā' kelhtīlh: “Tze, tāta', na'ica'n”, ē jā a'lh. ³¹¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tīchūyā ka'hua'cha tlahualh ixtalacasqui'nīn ixtāta'?

Xlaca'n tahananli:

—Tī pūla chihuina'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Quit iccāhuaniyān huā'mā'.

Mātā'jini'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen, xlaca'n pūla natatanū jā Dios māpa'ksini'nkō' ē jā hui'xina'n. ³²Juan Mā'kpaxīni' milh ē cāmāsu'yuni'n chī ixlacasqui'nca nalatā'kchokoyā'tit ē hui'xina'n jā a'ka'i'nī'ta'ntit. Mātā'jini'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejen ta'a'ka'i'nī't. Masqui laktzi'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'i'lh xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalini'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē jā a'ka'i'nī'ta'ntit —huanli Jesús.

Xalacca'tzāna maksucjini'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³Jesús cāhuanilh:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū lica'tzini'can. Ixui'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū māsā' uvas na ixti'ya't. Liculālhui'lilh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

'Ālistān cāmāsācu'a'nilh ti'ya't tasācu'a'n natasucja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ³⁴A'cxni' chilhtza' ixpūlanan uvas, cāmacā'lh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'ni' tasācu'a'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵Cāchi'paca ē tucsca chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin licucta'laca chihuix.

³⁶Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālh ā'makapitzin ixlacscujnu'nī'n ē ā'chulā' lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātluhua.

³⁷'Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha.

Puhanli: “Natalakachi'xcuhui' quinka'hua'cha.” ³⁸A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācu'a'n talāhuanilh ixlīmānca'n: “Ū'tza' tī ixla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ³⁹Chuntza' chi'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

⁴⁰Jesús cākelhasqui'nilh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ūtū nacātluhuanī' tzamā' tī ixcāmāsācu'a'nīcanī't? ¿Chī puhua'nā'tit?

⁴¹Tahuanilh:

—Ixlicāna' nacāmālakspūtūkō' tzamā' tī jā tzeza tasācu'a'n. Nacāmāsācu'a'nī pū'uva ā'makapitzin xtum tasācu'a'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxqui' tū ixla' nahuan ixtēcu'.

⁴²Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Ē jā maktin

likelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chi chihuix tū lītzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlhualh Māpa'ksini' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

⁴³Chuntza' iccāhuaniyān tū Dios ixcāmāxqui'cu'tunān, ū'tza' nacāmāxqui'can ā'makapitzin tī natatluhua ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴⁴Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī talī'a'kchekxllah chihuix ē chuntza' tatakāhui'lh. Tī jā ta'a'ka'ī' quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē

cālakka'nkxli ē tanilh —huanli Jesús.

⁴⁵A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatli tū līmāsu'yulh Jesús, taca'tzilh Jesús ixcālīchihiuīna'mā'lh xlaca'n. ⁴⁶Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tājicua'ni'lh tachi'xcuui't. Tzamā' tachi'xcuui't tapuhuanli Jesús ixa'kchihiuīna' Dios ixuani't.

Tū lica'tzīni'can chi natamakaxtokcan

22 Jesús tzucupālh cātā'chihiuīna'n tū lica'tzīni'can ē cāhuanilh:

²—A'cxni' Dios nacāmāpa'ksini'nkō', ū'tza' nala hua'chi a'cxni' chā'tin rey tlahualh cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³Cāmacā'lh i'scujnu'ni'n ē ta'a'lh cāmāta'satinīni'lh tī ixcā'invitarlīni't; xlaca'n jā ixtamincutun. ⁴Cāmacā'mpālh ā'makapitzīn scujnu'ni'n ē cāhuanilh: “Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarlīni't tacāxni'jtza' hui'lh lihua'. Iccāmaknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'likō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilh quīnamigos.” ⁵Tī ixcā'invitarlīni't jā cuenta tatlahualh. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nan. ⁶Ā'makapitzīn tachi'palh i'scujnu'ni'n rey. Tatusli ē tamaknīlh. ⁷Palaj tunca sitzi'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmaknī maknīni'ni'n ē mālhcuyunīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n. ⁸Palaj tunca cāhuanilh ixtasācua'n: “Ixlipō'ktu

tzejtza' hui'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarlīni't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarlīni't. ⁹Capintī chuhualj nac cā'tejen ē cacā'invitarlītī ixlipō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilh nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha.” ¹⁰Scujnu'ni'n tataxtulh ē ta'a'lh nac cā'tejen. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' litatzumalh chic.

¹¹Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzi'lh tī tamilh. Laktzi'lh chā'tin chi'xcu' tī hui'lh ē jā ixlhakā'na'ni't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. ¹²Huanilh: “Quīnamigo, ūtū ixpālacata tanū'ni'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'ni'ta' milu'xu' tū minī'ni'?” Xla' jā tū huanilh; xmān ca'cs tāyalh. ¹³Palaj tunca rey cāhuanilh tī ixtamaktāyamā'nalh: “Camacachi'tit ē catantūchi'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.”

¹⁴Jesús chihui'na'mpālh: —Lilhūhua' tī cāmāta'satinīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵Palaj tunca fariseos ta'a'lh ē tachihiuīna'nli chī tzē ixtalimālacsu'yulh Jesús ixpālacata tū huanli. ¹⁶Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn ixchi'xcuui'n ē tatā'a'lh ixchi'xcuui'n Herodes tī rey ixuani't. Talaka'lh Jesús ē tahuani'lh: —Mākelhtahua'kē'ni', icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū ixlicāna' ē nā tzej

māsu'yuya' chī Dios lacasqui'n.
Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī
talīchihuīna'nān tachi'xcuhui't.
Lacxtim cālaktzi'na' ixlipō'ktuca'n
tachi'xcuhui't. ¹⁷¿Chī puhua'na'
ixpālacata tū mātā'jini'n emperador
romano? ¿Inchā tze na'ixcokoyāuj o
jā ixlacasqui'nca?

¹⁸Jesús ixca'tzi xmān
ixtalilaktzi'ncu'tun ē cāhuanilh:
—Hui'xina'n tlahua'pā'na'ntit
a'ktu' milacanca'n. ¿Tū ixpālacata
quilālilaktzi'ncu'tunāuj?

¹⁹Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū
lixokocan tū mātā'jini'ncan.

Līmini'ca a'ktin denario tū
ixtumīnca'n. ²⁰A'cxni' Jesús
laktzi'lh tumīn, cākelhasqui'nīlh:
—¿Tīchu ixlacan tasu'yu huā'tzā'
nac tumīn ē tīchu ixtacuhuīni'
tatzo'kni'?

²¹Takehltilh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla'
ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

²²A'cxni' takexmatli huā'mā'
tachihuīn, tali'a'cnīlh. Tamakxtekli
ē ta'a'lh.

**Chī nala a'cxni'
natalacastālancuana'n**

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³Huā'mā' quilhtamacuj
makapitzīn saduceos talakmilh
Jesús. Saduceos ixtahuan jā
catilacastālancuana'nca. Ū'tza'
talīhuanilh chuntza':

²⁴—Mākelhtahua'kē'ni', Moisés
māsu'yulh palh nanī chā'tin chi'xcu'
tī tamakaxtokni'ttza' ē palh jā
ka'lhī i'ska'ta', ixlacasqui'nca
i'stancu natā'tamakaxtoka tī

nīmaka'ncani'ttza'. Xapūla
ska'ta' tī nalacatuncuhui' ixla'
nahuan xapuxcu' tī nīni'ttza'.
²⁵Ixui'lh na quilacpu'na'i'tāca'n
kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu'
tamakaxtokli ē ā'listān nīlh. Jā tī
a'nalh i'ska'ta'; tamakxteknī'lh tī
nīmaka'ncani't i'stancu. ²⁶Nā xla'
nīlh ē jā tī a'nalh i'ska'ta'. Chuntza'
a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu
ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān
xastancu. Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh
i'ska'ta'. ²⁷A'cxni' ixtanikō'ni'ttza'
lītā'timīn, ā'xmān nīlh puscāt.

²⁸A'cxni' nalacastālancuana'nca,
¿tīchu ixla' nahuan tzamā'
puscāt? Ixkelhatojonca'n
ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁹Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n tā'kskāhui'ni'ta'ntit
mina'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū
tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā
ca'tziyā'tit chī ixlītlī'huī'qui. ³⁰A'cxni'
nīni'n natalacastālancuana'n, jā
catitamakaxtokca ē jā catitamāstā'lh
ixtzu'mal'janca'n natatamakaxtoka.
Xlaca'n natala hua'chi ixāngeles
Dios xalanī'n nac a'kapūn. ³¹¿Ē jā
kelhtahua'kani'ta'ntit tū Dios cāhuanin
ixpālacata tī natalacastālancuana'n?
Chuntza' huanli: ³²“Quit ixDiosca'n
Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanli.
Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā
ixDiosca'n xanīn.

³³A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli
huā'mā' tachihuīn, ixlipō'ktuca'n
tali'a'cnīlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

**Līmāpa'ksin tū ā'chulā'
ixlacasqui'nca**

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴Fariseos tatalacxtimīlh a'cxni'
takexmatli chī Jesús cāmāca'cslīlh

saduceos. ³⁵Chā'tin chī xla'ca'n xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin ixuani't. Xla' ixca'tzicu'tun palh Jesús ixca'tzī ixlimāpa'ksin Moisés ē kelhasqui'nilh:

³⁶—Mākelhtahua'kē'ni', źtuchūyā limāpa'ksin ā'chulā' ixlacasqui'nca tū māsuyulh Moisés?

³⁷Jesús huanilh:

—“Calipāxqui' Māpa'ksini' tī minDios ixlipō'ktu milistacna' ē ixlipō'ktu mintalacapāstacni'.”

³⁸Ū'tza' huā'mā' limāpa'ksin tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ³⁹Ixli'a'ktu' limāpa'ksin chu lacxtim chī ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzin chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.” ⁴⁰Chī a'ktu' limāpa'ksin hua'chi ixlitzucuni' ixlimāpa'ksin Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuina'ni'n xalanī'n makāstza'.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹Fariseos jāna'lj ixta'a'n ⁴²ē Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tūchu lilacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tīchu i'xū'nāpapa'?

Tahuanilh:

—Xla' i'xū'nātā'nat David.

⁴³Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata David māpācuhuilh Māpa'ksini' chuntza' chī māsuyuni'lh Espīritu Santo? David huanli:

⁴⁴Māpa'ksini' Dios huanilh quiMāpa'ksini':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'liccāskāhuī' mintā'lāquiclhaktzi'.”

⁴⁵Palh David lichihuina'lh i'xū'nātā'nat ē māpācuhuilh ixMāpa'ksini', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu ē jā David —Jesús cāhuanilh.

⁴⁶Jā tī chā'tin tzē kelhtilh nūn kelhtin tachihuīn. Huā'mā' quilhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nilh.

Jesús cālimālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

23 Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n ē tachi'xcuhui't:

²—Mākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin ē fariseos taka'lhī limāpa'ksin natahuan tū huanicu'tun ixlimāpa'ksin Moisés. ³Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catitlahua'tit chī xla'ca'n tatlahua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahua. ⁴Xla'ca'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzi'nca tacu'ca' ē jā tī tī tzē natāyani'. Xla'ca'n jā tamaktāyana'ncu'tun. ⁵Talacasqui'n tachi'xcuhui't natalaktzi'n ixlipō'ktu tū tatlahua. Cāmūhui'li'cani't ē cāpekemāhua'ca'cani't xalākpi'ka'tla' cintaj jā tatzō'knī't macsti'na'j ixtachihuīn Dios. Nā ā'chulā' pūlh mā'n taka'lhī ixlu'xu'ca'n ē jā ā'makapitzin. ⁶Talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca xla'ca'n jā tlahuamā'ca cā'tani'. Na ixtemplōca'n israelitas, xla'ca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun.

⁷Talacasqui'n nacātā'chihuīna'n can ē nacālākachi'xcuui'can nac cāl'tejen ē nacāmāpācuhūican mākelhtahua'kē'ni'nī'n.

⁸Hui'xina'n jā calacasqui'ntit nacātāmāpācuhūiyān mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacxtim milipō'ktuca'n ē litā'timīn lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin miMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlīmān Cristo. ⁹Huā'tzā' nac cāl'tiya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: “Quintāta.” Tzaj xmān chā'tin minTāta'ca'n ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰Jā catimakxtektit nacātāmāpācuhūiyān māpa'ksini'nī'n ixpālacata xmān Cristo ixlīmān miMāpa'ksini'ca'n. ¹¹Tī cāmaktāya ixlipō'ktuca'n na milacpu'na'itātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹²Catixcuhuālh tī ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalākachi'xcuui'can.

¹³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuani'ta'ntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksini'nkō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmākxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhui'maktiyā'tit ixchicca'n tī cānīmaka'ncani't ē ā'listān na'j tunca orarliyā'tit a'ntza' jā tzē cātālaktzī'nān ē chuntza'

lī'a'kskāhui'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātalīmakapātīnīnān.

¹⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh namā'a'ka'lī'ni'yā'tit ā'chā'tin mintamāsu'yunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. A'cxni' tastālani' tū māsu'yuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

¹⁶Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'nī'n ē cāhuanilīpincu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁷Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacani't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸Nā hua'nā'tit: “Palh catihuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'līlh nac pūmacamāstā'n, xla' līcuesa namākentaxtū.”

¹⁹Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' līsicua'lanātlahuacani't tū hui'lh a'ntza'. ²⁰Chuntza' tī natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlipō'ktu tū hui'lh nac

pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū. ²¹Chā'tin tī nahuan ixlicāna' ixpromesa tū huanli ixpālacata templo, xla' jā xmān lichihuīna'n templo. Nā lichihuīna'n Dios tī hui'lh nac templo. ²²Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān lichihuīna'n a'kapūn. Nā lichihuīna'n ixpūtahui'lh Dios jā māpa'ksīn' ē nā ixpālacata Dios tī tahui'la nac pūtahui'lh.

²³Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxqui'yā'tit Dios macsti'na'j milihua'tca'n hua'chi ā'tuchiyē'lh ē anís ē cominos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun līmāpa'ksīn. Līmāpa'ksīn māsuyū līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhui'ninā'tit. Nā līmāpa'ksīn māsuyū nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca tzē na'a'ka'ni'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macsti'na'j lihua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. ²⁴Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na milihua'ca'n macsti'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

²⁵Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān

makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasuyū tzeya chi'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhini'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit. ²⁶Hui'xina'n fariseos lakatzī'nī'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixmacni'.

²⁷Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū cālitzo'kcani't kextaj. Stala'nka' ē tzēhuanī't tatasuyū ē na ixpūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīnī'n ē tū jā tze. ²⁸Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't tasuyū'yā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhui'ninā'tit.

²⁹Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. iHui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'yā'tit ixa'cchicca'n a'kchihuīna'nī'n ē cācāxui'lyā'tit ixpūta'cnūnca'n nīnī'n tī tzeya chi'xcuhui'n ixtahuanī't. ³⁰Hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahui'lauj cahuāl a'cxni' ixtahui'lāna'lh quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n.” ³¹Ū'tza' lītasuyūyā'tit hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n. ³²Catlahua'tit huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla tatlahuakō'lh. Ū'tza' nalītasuyū tū hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit.

³³Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tzēhuanī't tasu'yu ē ka'lhī tū laknīcan. ¿Chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātīn? ³⁴Chuntza' na'iccāmacamini'yān a'kchihuīna'nī'n ē chi'xcuui'n tī taca'tzī ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmakni'yā'tit ē nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzīn nacākēsno kā'tit na mintemploca'n ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu' cā'lacchicni'. ³⁵Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Maknīcani't Zacarías tī ixka'hua'cha Berequías ixuanī't. Maknīcani't na ixtanquilhtīn nac templo ē na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xatze chi'xcuui'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā tlhualh tū jā tze ē hui'xina'n li'pinā'tit cuenta hasta a'cxni' maknīcani't Zacarías. Nali'pinā'tit cuenta ixpālacata hui'xina'n tlhualyā'tit hua'chi chī tatlhualh xlaca'n tī tamaknīlh. ³⁶Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit chuhua'j nali'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī cāmaknīcani't —huanli Jesús.

**Jesús cālakcalhuanli xalanī'n nac
Jerusalén**

Lc. 13:34-35

³⁷Jesús cāhuanipāl'h:
—Iccālakalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmakni'yā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'la'yā'tit ixlacscujni'n Dios tī cāmacamini'yān. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān

na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxteklitzā' minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. ³⁹Nā iccāhuanīyān jātza' quintilālaktzī'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: “Sicua'lanātlahuacani't tī mimā'lh ē ka'lhī ixlītli'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios” —huanli Jesús.

**Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla'
templo**

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

24 Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'lacatin a'cxni' talaktalacatzuna'jilh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta ixtlahualh chī ixyāhuacani't templo. ²Jesús cāhuanilh:
—Calaktzī'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlipō'ktu nalaclakō'.

**Tū nalica'tzīcan chī nalaksputa
cā'quilhtamacuj**

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talaka'lh i'scujnu'nī'n ē tzē'k tahuanih:
—Quina'n iclacasqui'nāuj naquilāhuanīyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tziyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?
⁴Jesús cākelhtīlh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhui'yān. ⁵Lhūhua' chī'xcuhui'n natahuan taka'lhī quilimāpa'ksin. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't”, ē chuntza' lilhūhua' nacā'a'kskāhui'can. ⁶Nakexpa'tā'tit chī sā'nān jā lacatzuna'l lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīniyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'l ixlī'a'kspu'tni'. ⁷Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksini' naskāhui'cu'tun ā'chā'tin. Na'a'nān tatzī'ncstat ē ta'jatāt ē natachiqui ti'ya't. Nā calhāxcuahuālh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni'cus chī napātīni'ncan.

⁹Nacātamamacamaxquī'yān nacātamakapātīnīnān. Nacātamaknīyān ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj nacātaquiclhaktzi'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquiclhaktzi'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹Lhūhua' a'kchihuīna'nī'n natatahui'la tī nata'a'kskāhui'nin. Natahuan talīchihuīna'n tū ixlā' Dios ē nata'a'kskāhui' lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹²Tū jā tze nata'a'kahuani calhāxcuahuālh ē ū'tza' jātza' catitalālipāxquī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹³Tī jā catitaxtutāyalh na ixtej Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaca'n

nacāmakapūtaxtūcan. ¹⁴Xatze tachihuīn ixpālacata chī nala jā Dios namāpa'ksini'nkō', ū'tza' huā'mā' nali'a'kchihuīna'ncan calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natakexmata. Ā'listān a'cxni' nalaksputa.

¹⁵A'kchihuīna' Daniel tzo'kli ixpālacata chī nalactlahuacan jā sicua'lanātlahuacani't ē chī nayāhuacan a'ntza' tū jā tze. (Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', quit iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) ¹⁶A'cxni' nalaktzi'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaca'n tī tahui'lāna'lh nac estado Judea. ¹⁷Huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuālh tū ixlaca'n. ¹⁸Tī tascujmā'nalh na ixcā'tacuxtuca'n, jā catitataspi'tli na ixchicca'n natalē'n ixlū'xu'ca'n. ¹⁹Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n o tī tamā'tzi'qui'nincus. ²⁰Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²¹Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncani't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jā maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²²Dios cālakahu'man xlaca'n tī cālacsacnī't ē namāmacsti'na'ji tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios jā ixtimāmacsti'na'jilh, jā ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin.

²³A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzī'ntit. Huā'tzā' hui'llh Cristo tī Dios macaminī't”, jā cati'a'ka'i'tit. Palh catihuālh ixcāhuanin: “Chā cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'lacha'”, jā cati'a'ka'i'tit. ²⁴Natamin lhūhua' tī nata'a'kskāhui'nin ē makapitzīn natahuan: “Quit Cristo.” A'makapitzīn natahuan: “Quina'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios.” Xlaca'n nā natatlahua li'a'cnīn nata'a'kskāhui'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacli. Jāla catita'a'kskāhui'llh tī Dios cālacsacli masqui nacā'a'kskāhui'can ā'makapitzīn. ²⁵Iccāhuanintza' huā'mā' ixpālacata jā nacāta'a'kskāhui'yān. ²⁶Chuntza' palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'llh Cristo nac cā'tzaya'nca ti'ya't”, jā capintit. Palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. A'tzā' hui'llh nac cuarto”, jā ca'a'ka'i'tit. ²⁷A'cxni' quit na'icmimpala, nala hua'chi makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta jā tā'cxtu ē hasta jā tā'cnū chi'chini'. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ²⁸Calhāxcu huālh naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chī chū'ni' taca'tzī jā mā'llh catūhuālh tū nīnī't —huanli Jesús.

**Chi namimpala Chi'xcu' xala'
Tālh mā'n**

Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹Jesús cāhuanipālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'llh huā'mā' tapātīn, ē chi'chini' ē mālhcuyū' jā catitamāxkakēni'llh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin limāsu'yun

tū quila' quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Xalani'n ixlīpō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natacalhuan. E naquintalaktzī'n quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n chī na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' litli'hui'qui ē tzēhuanī't na'icxkaka. ³¹A'cxni' namacasā'nān liskoli', na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalani'n calhāxcu huālh nac cā'quilhtamacuj. ³²Camaksa'ttit xaqui'hui' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'llh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālhtza' na ixtanquilhtīn mākelhcha. ³⁴Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahui'lāna'lhcus jā catitanilh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³⁵Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa ti'ya't, jā maktin catispulī quintachihuūn; nakentaxtukō'.

³⁶Nūn tī ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj ē huā'mā' hora; nūn āngeles xalani'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nā i'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xaTāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³⁷Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixuī'llh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin

Chi'xcu' xala' Tälhmā'n. ³⁸A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuhui't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā' ixtzu'mal'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Jā ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ē jā cuenta tatlhualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chi'xcu' xala' Tälhmā'n. ⁴⁰A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chi'xcuhui'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin. ⁴¹Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tī tasquitimā'nalh, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin.

⁴²Skalalh catahui'la'tit; jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin miMāpa'ksini'ca'n. ⁴³Caca'tzītīt huā'mā': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahūālh tūyā hora cā'tzi'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītīlh ē jā ixtīlhtatalh ē jā ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴Nā chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tälhmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē tī jā tzeza tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵Jesús cāhuanipālh: —¿Chī hui'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī xatēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴⁶Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpathrón. ⁴⁷Ixlīcāna' tū

iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpathrón. ⁴⁹Chuntza' natzucu cālectucsa ā'makapitzin tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīni'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jā tzeza tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. ⁵¹Ixtēcu' chic palha' nacastigarlī tasācua' ē nacātā'pātīni'n xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Eē tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

**Jesús limāsu'yulh
kelhacāuj tzu'ma'jan**

25 Jesús cāhuanipālh: —A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksikō' ixlīpō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'ma'jan ixta'a'mā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'allh taka'lhī squi'nīni'. ²Kelhaquitzis laskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. ³Ti jā laskalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'nal'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. ⁴Ti laskalalhna', xla'ca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'nal'j cās. ⁵Tanajilh squi'nīni' ē ixlīpō'ktuca'n ixtalalalhtatahui'lāna'lh ē ā'listān talhtatalh. ⁶Chī i'tāt tzi'sa takexmatli chī chā'tin ta'salh ē huanli: “iMimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷Ixlīpō'ktuca'n

tzu'ma'jan talakahuanli.
 Tatā'kaquī'lh ē tacāxtlahualh
 ixpūmāxkakēca'n. ⁸Palaj
 tunca kelhaquitzis ti jā talimilh
 cās tahuanih ā'kelhaquitzis:
 “Caquilāmaxquī'uj macsti'nalj
 mincāasca'n. Tamixcu'tumā'nalh
 tzamā' quimpūmāxkakēca'n.”
⁹Ti laskalalhna' takelhtilh: “E'ē,
 jā icticāmaxquī'n. Chuntza' jā
 quinticā'a'cchā'ni'n quina'n ē
 nūn hui'xina'n. Xatze capintit
 tamāhua'yā'tit jā stā'can.” ¹⁰Lihuan
 kelhaquitzis ixta'a'ni't tatamāhua
 cās, chilh squi'nīni'. Tzu'ma'jan ti
 tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh
 squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca.
¹¹Ā'listān tachā'lh ā'kelhaquitzis
 tzu'ma'jan ē tahuani: “Māpa'ksīni',
 caquilāmāquī'ni'uj.” ¹²Xla'
 cākelhtilh: “Quit jā iccālkapasān.”

¹³Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata
 jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā
 quilhtamacuj na'icmimpala quit
 Chi'xcu' xala' Tālmā'n.

**Jesús līmāsu'yulh tumīn
 tū māsacua'nīni'lh**

¹⁴Jesús cāhuanipālh:

—Chī nala jā Dios
 namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi
 chā'tin chi'xcu' ti ixa'mā'lh
 ā'lacatin. Cāmāta'satinī'lh
 i'scujnu'nī'n ē cāmaxquī'lh
 ixtumīnca'n.

¹⁵'Chuntza' chī ixliskalalhca'n
 chā'tunu', chuntza' maxquī'ca.
 A'kquitzis mil maxquī'ca chā'tin
 ē a'ktu' mil maxquī'ca ā'chā'tin
 ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj
 tunca a'lh makat. ¹⁶Tasācua' ti
 ixmaxquī'canī't a'kquitzis mil, xla'

ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'namā'lh
 ē chuntza' tlajalh ā'a'kquitzis mil
 huampala. ¹⁷Ti maktīni'lh a'ktu'
 mil, nā tlajapālh ā'a'ktu' mil. ¹⁸Ti
 maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē
 ponknu'lh ē mātze'kli ixtumīn
 ixpatrón.

¹⁹'Makās tamakapalilh
 ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspī'tli,
 ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰Pūla
 lakmilh ti ixmaktīni'nī't a'kquitzis
 mil ē nā maxquī'lh ixpatrón
 ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't.
 Huanilh: “Quimpatrón, hui'x
 quimaxquī' a'kquitzis mil ē ā'
 iclīmimpala ā'a'kquitzis mil tū
 ictlajalh.” ²¹Ixtēcu' huanilh: “Tze.
 Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua'
 mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā'
 tumīn, chuhual'j nalitahua'ca'ya' ē
 ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē
 naquintā'pāxuhua'ya'.”

²²Ā'listān lakmilh tasācua' ti
 ixmaktīni'nī't a'ktu' mil ē huanilh:
 “Quimpatrón, hui'x quimaxquī' a'ktu'
 mil ē ā' iclīmimpala ā'a'ktu' mil tū
 ictlajalh.” ²³Ixtēcu' huanilh: “Tze.
 Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua'
 mintascujūt. Tzej liscujti huā'mā'
 tumīn, chuhual'j nalitahua'ca'ya' ē
 ā'chulā' na'icmaxquī'yān. Cata't ē
 naquintā'pāxuhua'ya'.”

²⁴Ā'listān lakmilh tasācua' ti
 ixmaktīni'nī't a'ktin mil. Xla'
 huanilh ixpatrón: “Quimpatrón,
 xa'icca'tzī hui'x scālājua. Hui'x
 i'ya' jā jā hui'x cha'ni'ta ē cā'ya jā
 jā hui'x mā'kahuanī'nī'ta. ²⁵Ū'tza'
 iclijicua'ni'n ē quit icponknu'lh nac
 ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā'
 iclīmin tū mila' ixuani't.” ²⁶Ixtēcu'
 kelhtilh: “Jā tzeya tasācua' hui'x.
 Lhqitit hui'x. Hui'x puhua'na' palh

quit ic'i' jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanilh. ²⁷ Ū'tza' ixlimā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli xa'icmaktini'lh quintumīn ē ī'ska'ta'." ²⁸ Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha': "Camaktitit a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxquī'tit tī ka'lhī a'kcāuj mil."

²⁹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lhī ē naquitāxtūnī'. Tī jā ka'lhī, namaktican macsti'nal'j tū ixka'lhī. ³⁰ Huā'mā' tasācua' tī jā tze, catamaxtutit ē camacapintit jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxcā ixtatzan.

**Chi'xcu' xala' Tālmā'n
nacāputzāna'nī ixlipō'ktuca'n
xalanī'n nac cā'quilhtamacuj**

³¹ Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quilīPuxcu', quināngeles naquintalitamacsti'li'. Quit na'ictahui'lla na quimpūtahui'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksini'n. ³² Tachi'xcu'huī't xalanī'n calhāxcu'huāl'h nac cā'quilhtamacuj natatalacxtimī na quilacatin. Quit na'iccāmāpitzi chī pastor cāmāpitzi purecu' ē chivu. ³³ Na'iccāhui'li' purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhui'li' chivu na quimpekxtūxuqui. ³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: "Cata'ntit hui'xina'n. QuinTāta' Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n. Camaktitit limāpa'ksin tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacani'ttza' mimpālacataca'n a'cxni' Dios tlahualh cā'quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsicua'lanātlahuani'ta'n.

Hui'xina'n quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Hui'xina'n quilātā'hua'uj mixcāncan a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamini' quit ē quilāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Jātza' tze ixuanī't quilū'xu' ē hui'xina'n quilāmaxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatla ē quilāmaktāyauj. Tachi'n xa'icuanī't ē quilālaxpaxialhna'uj." Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Tī lactze natahuan: "Māpa'ksini', ¿jā'cxni' iccālaktzi'n a'cxni' ixtzi'ncsa' ē iccāmāhuī'n? ¿Jā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtīya'? ³⁸ ¿Jā'cxni' iccāmānūn na quinchicca'n a'cxni' ixlatlā'hua'na' hua'chi xamini'? ¿Jā'cxni' iccāmaxquī'n milū'xu'? ³⁹ ¿Jā'cxni' iccāmaktāyan a'cxni' ixtal'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta'?" ⁴⁰ Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuāl'h tū tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chi quit quilātlahuani'uj." ⁴¹ Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahui'lāna'lh na quimpekxtūxuqui: "Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātīnīnān. Capintit jā jā mixa macscut. Capintit jā cāxtlahuacani't expālacata skāhuī'ni' ē ixmaktāyana'nī'n. ⁴² Hui'xina'n jā quilāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'ncsa. Ē jā quilātā'hua'uj mixcāncan a'cxni' xa'ickelhpūtī. ⁴³ Quit hua'chi xamini' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quilāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't quilū'xu' ē jā quilāmaxquī'uj xasāsti'.

Xa'icta'jatatla ē tachi'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quilālaxpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātalimakapātīninān." Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', ĩjā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'nca', o ixkelhpūtīya', o hua'chi xamini' ē quina'n jā iccāmaktāyan? ĩJā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' jātza' tze ixuanī't milu'xu' o ixtal'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta' ē quina'n jā iccāmaktāyan?"

⁴⁵Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhti: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuāl'h tū jā tlahua'ni'tit chā'tin quintā'timīn, masqui ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chi jā quit quilātlahuani'uj."

⁴⁶Jesús cāhuanipāl'h: —Palaj tunca tzamā' tī jā lactze nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu quilhtamacuj ē tī lactze nataka'lhi ixlatamatca'n tū jā catilaksputli.

Talichihuīna'nli natachi'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

26 A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

²—Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' sputacus a'ktu' quilhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huanican pascua. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Iccāhuaniyān naquimacamāstā'can naquixtokohua'ca'can —huanli Jesús.

³Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'ke'ni'nī'n limāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquilhtīn ixpalacio Caifás. Xla' ixlicāna' tī xapuxcu' pālej

ixuanī't. ⁴A'ntza' tachihuīna'nli chī natalī'a'kskāhuī'nin ē natachi'pa Jesús ē chuntza' natalimaknī.

⁵Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāuj catūhuāl'h lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhūi't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite

Jesús

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. ⁷Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jilh Jesús. Ixlē'mā'lh pātīn lameti tū ixlitzuma aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Lihuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt licuctlahualh aceite. ⁸A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh tū tlahualh, tasitzi'lh ē tatzuculh talāhuani:

—ĪTū ixpālacata pāxcat līlal huā'mā' aceite? ⁹Tzē ī'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanī'n.

¹⁰Jesús ixca'tzī tū ixtalichihuīna'mā'nal'h ē cāhuanilh: —ĪTū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanī'n na milacpu'na'ītātca'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'layān. ¹²Chuntza' chī huā'yāl'h puscāt quilicuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza' hua'chi ixquincāxū'līl'h naquimā'cnūcan.

¹³Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhūāl'h nac cā'quilhtamacuj jā namāca'tzinī'nī'ncan xatze tachihuīn ixtla' Cristo, a'ntza' nahuancan tū tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlipō'ktuca'n natalilacapāstaca xla'.

Judas cāhuanilh chī namacamāstā'**Jesús***Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6*

¹⁴Chā'tin chī ixlikelhačāujtu'
scujnu'ni'n xla' ixuanican Judas
Iscariote. Xla' a'lh cātā'chihuina'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ¹⁵ē
cāhuanilh:
—¿Chī huani't naquilāxokoyāuj
palh na'iccāmacamaxqui'yān Jesús?
Xlaca'n talixokolh pu'xamacāuj
xaplata tumīn ¹⁶ē a'cxni'
Judas tzuculh putza chī tzē
nacālimacamaxqui' Jesús.

Jesús cātā'huā'yalh scujnu'ni'n*Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;**Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26*

¹⁷Milh quilhtamacuj tū
ixlitzucuni' cā'tani' tū huanican
pascua a'cxni' hua'can pāntzīn
tū jā litlahuacani't levadura.
Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'ni'n
talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē
takelhasqui'nilh:
—¿Jāchu lacasqui'na'
na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can
cā'tani'?

¹⁸Xla' cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē
natanū'yā'tit na ixchic chā'tin
chi'xcu' ē nahuaniyā'tit:
“Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān:
Talacatzuna'jītza' tū na'icpūni'
ē icua'cu'tun tū hua'can
cā'tani' pascua na minchic.
Na'iccātā'huā'yan quiscujnu'ni'n.”

¹⁹Scujnu'ni'n ta'a'lh ē tatlahualh
chī Jesús cāmāpa'ksilh ē
tacāxtlahualh lihua' xala' cā'tani'.

²⁰A'cxni' ixtā'cnūmā'lhtza'
chi'chini', Jesús ē kelhacāujtu'

i'scujnu'ni'n ixtahuā'yahui'lāna'lh
nac mesa. ²¹Lihuan
ixtahuā'yamā'nalh, Jesús
cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin
chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²²Xlaca'n talipuhuanli ē tatzuculh
takelhasqui'ni' chā'tunu':

—¿Ē quit, quiMāpa'ksīni'?

²³Jesús cākelhtilh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan
pulātu, ū'tza' naquimacamāstā'.

²⁴Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n
ē naquina'kspula chuntza' chī
tatzo'kni' quimpālacata na
ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat
chi'xcu' tī naquimacamāstā';
nalilipuhuan. Ā'chulā' tze
ixpālacata xla' palh jā
ixtilacatuncuhui'lh.

²⁵Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē
xla' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā'
quit?

Jesús kelhtilh:

—Chuntza' chī hua'nti.

²⁶Lihuan ixtahuā'yamā'nalh,
Jesús tayalh pāntzīn ē maxqui'lh
tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni'
che'kelh, cāmaxqui'lh i'scujnu'ni'n
ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā'
quimacni'.

²⁷Palaj tunca tayalh vaso ē
maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios.
Macasti'n cāmaxqui'lh xlaca'n ē
cāhuanilh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit
macasti'n. ²⁸Ū'tza' huā'mā'
quinka'lhni'. Ū'tza' tū licāxtlahuaca
xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios
nacālimakapūtaxtu' tachi'xcuhui't.
Quinka'lhni' tū na'icmaka'n

ū'tza' nacālimātza'nkēna'ni'can
ixcuentaca'n lhūhua' tachi'xcuhui't.
²⁹Iccāhuaniyān jā ictihua'lh xaxcān
uva hasta a'cxni' na'iccātā'hua'yān
xtumtza' xaxcān uva xasāsti'tza'.
Na'iccātā'hua'yān a'ntza' jā
namāpa'ksīni'nkō' quinTāta' Dios ē
ixlipō'ktu catūhuālh xasāsti'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin
himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā
huanican Olivos. ³¹Jesús cāhuanilh:
—Huā'mā' tzi'sni' milipō'ktuca'n
naquilā'a'kxtekma'naūj
ixpālacata tū naquina'kspula.
Chuntza' tatzō'kni' na
ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī
pastor ē nata'a'kahuanikō'
purecu'”, tatzō'kni'. ³²A'cxni'
naquimālacastālancuanīcan, xapūla
na'ica'n quit nac estado Galilea.
A'ntza' nalāpāxtokāuj.

³³Pedro huanilh:

—Masqui ixlipō'ktuca'n
ā'makapitzīn nata'a'kxtekma'nān,
quit jā maktin ictimakxtekni'.

³⁴Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā'
tzi'sni' a'cxni' jāna'lj ta'sa puyux,
hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknica'na',
quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn
chuntza' tahuanli.

Jesús orarlīlh jā huanican Getsemaní

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶Jesús ē i'scujnu'ni'n tachā'lh
jā huanican Getsemaní. Xla'
cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā'
lihan quit na'ica'n na'icorarlīni'
Dios a'jnanu'.

³⁷Cālē'lh lacapunchuna'lj Pedro
ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē
tzuculh lipuhuan ē ixa'ktuyumā'lh.
³⁸Cāhuanilh:

—Iclipuhuan hasta tzē na'iclaknī
quintalipuhuāt. Catachokotit
huā'tzā' ē calātā'lipuhuanui. Jā
calhtatatit.

³⁹Jesús a'lh lacapunchuna'lj ē
tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh
Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē
na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū
na'icpātini'n, camakxtekti chuntza'
nala. Masqui na'icpātini'n, calalh tū
hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit
iclacasqui'n.

⁴⁰Mimpāl'h jā ixcāmakxtekni't
i'scujnu'ni'n ē calakchilh xlaca'n
ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh
Pedro:

—¿Ē minkelhatu'tunca'n jāla
tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin
hora? ⁴¹Calakahuantahui'la'tit
ē casqui'ni'tit Dios jā
nacāta'a'kskāhui'yān a'cxni'
nacātalilaktzi'ncu'tunān. Ixlicāna'
milistacna'ca'n tatlahuacu'tun
xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī
līli'hu'i'qui —cāhuanilh.

⁴²Ixlimaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh
Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca
na'icpātini'n ē nakentaxtu chī
mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³Palaj tunca taspī'tpāl'h
jā ixcāmakxtekni't
i'scujnu'ni'n ē calakchimpāl'h
ē ixtalhtatamā'nampāl'h. Jāla
tatāyani'lh ixtalhtataca'n.

⁴⁴ Cāmakxtekpāl̄h ē ixlímaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipāl̄h chí ixuani't xapūla.

⁴⁵ Taspí'tpāl̄h jā cāmakxteklí scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tī jā tzeya chí'xcu'huī'n.

⁴⁶ Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tī naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlíkelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ixuani't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't ē ixtalē'n ixmachīta'ca'n ē qui'huī'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas.

⁴⁸ Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chí natalilakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit.

⁴⁹ A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰ Jesús kelhtīlh:

—Amigo, ¿ē tū ixpālacata ta'mpā't? Tachi'xcu'huī't tī tatā'milh Judas talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹ Palaj tunca chā'tin tī ixtā'minī't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātākāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh.

⁵² Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalímaknīcan xla'. ⁵³ ¿Ē jā ca'tziya' quit tzē na'icsqui'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyalh ē xla' xamaktin naquimacamini' a'kcāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', ¿chī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chí a'kspulamā'lh?

⁵⁵ Jesús cāhuanilh tachi'xcu'huī't: —¿Tū ixpālacata lita'ntit mimachīta'ca'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chi chí'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quīlāchi'pauj a'cxni'?

⁵⁶ Ixlipō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlipō'ktuca'n i'scujnu'nī'n tatzā'lalh ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksini'ni'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuani't. A'ntza' ixtalaktakēstoknī't xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸ Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhtīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhtīn chic ē cātā'tahuī'lh policías nalaktzī'n chí nalíputzāna'nīcan.

⁵⁹Xanapuxcu'nu' pālejni' ē
ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla'
māpa'ksīni'nī'n ixtaputzamā'nal
chī natalimālacsu'yu Jesús
ē natalimāmāknīnī'n.
Ixtaputzamā'nal catūhuālh masqui
jā ixlicāna' tū nalimālacsu'yucan.
⁶⁰Masqui lhūhua' chī'xcu'huī'n
ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū
jā ixlicāna' ixpālacata Jesús, jāla
ixtamaclani' tū natalimālacsu'yu.
Ā'līstān tamīlh chā'tu' tī chu
lacxtim chī tachihuīna'nli.

⁶¹Xlaca'n tahuanli:

—Huā'mā' chī'xcu' huanli: “Quit
tzē na'icmālaksputūkō' xaka'tla'
ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun
quilhtamacuj na'icyāhuapala.”

⁶²Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanilh
Jesús:

—Huā' tayāna'llh chā'tu'
chī'xcu'huī'n tamālacsu'yumā'nān.
¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu'
pālej chihuīna'mpāl'h ē huanilh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza'
kexmatān. Chuhua'l' naquihuani'ya'
tū ixlicāna'. Caquilāhuaniuj palh
hui'x Cristo tī i'Ska'ta' Dios.

⁶⁴Jesús kelhtilh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī
hua'na'. Nā iccāhuanīyān
huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n
naquilālaktzī'nāuj quit Chi'xcu'
xala' Tālmā'n na'ictahuī'la
na ixpekxtūcāna'j Dios tī
māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha'
nac a'kapūn ixpu'nan poklhnū'.

⁶⁵Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxti'tli
ixlu'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza'
limāsu'yulh xla' ixstīzī' ē huanli:

—Huā'mā' chī'xcu'
limālakhā'ni'cu'tun Dios.

Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin
naquincāhuanipalayān palh jā tze
xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī
mālakhā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶¿Chī
puhua'nā'tit'?

Tahualh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷Palaj tunca talakachojmanilh
Jesús ē tatuscli. Ā'makapitzīn
talacala'sli ⁶⁸ē tahuanilh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu
lacala'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;

Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹Līhuan Pedro ixuī'llh nac
tanquilhtin ē chā'tin tzu'ma'l'jāt
laktalacatzuna'jilh ē huanilh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús
xala' nac Galilea.

⁷⁰Pedro kelhtatzē'kli na
ixlcatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē
huanli:

—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

⁷¹Pedro tatampūxtulh macsti'na'j
ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'l'jāt
laktzī'llh. Xla' cāhuanilh tī
ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chī'xcu' nā
ixtā'latlā'huan Jesús xala' nac
Nazaret.

⁷²Pedro kelhtatzē'kpāl'h ē
lacatāncs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā'
chī'xcu'.

⁷³Ixlīka'tlā'tus xlaca'n
tī ixtatā'layāna'llh
talaktalacatzuna'jilh Pedro ē
tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī
xlaca'n. Mintachihuīn ixtā'chuntza'
tī xala' nac Galilea.

⁷⁴Pedro tzucuca lakapalaca
ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh
jā ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā
iclakapasa huā'mā' chi'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵Ū'tza'
līmāpāstaquilh Pedro chī Jesús
ixuaninī't: “A'cxni' jānal'j ta'sa
puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka
maktu'tun.” Pedro taxtulh a'ntza' ē
ixtalīpuhuāt tzuculh calhuan.

Macamaxqui'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

27 A'cxni' xkakalh,
ixlīpō'ktuca'n
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas
talālītā'chihuīna'nli chī natalīmaknī
Jesús. ²Tapekechī'lh ē talē'lh ē
tamacamaxqui'lh Poncio Pilato tī
governador ixuanī't.

Chī linīlh Judas

³Judas ū'tza' tī macamāstā'lh
Jesús. A'cxni' Judas laktzī'lh chī
māpa'ksīca namāmaknīnīnīncan
Jesús, lipuhuanli ē xtum
lacapāstacli ē cāmāspi'tni'lh
pu'xamacāuj xaplata tumīn
xanapuxcu'nu' pālejni' ē
xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ē
cāhuanilh:

—Quit ictlahualh tū jā tze
ixpālacata icmacamāstā'lh chi'xcu'
tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n.
Cuenta catlahua' hui'x.

⁵Judas a'lh nac templo ē
tilhquītamacnūlh na ixpūchakān
templo tumīn ē a'lh tā'kpixchī'
a'katin nac qui'hui'.

⁶Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli
tumīn ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojōcan
tumīn tū mālacnūnī'can Dios.
Huā'mā' tumīn lixokocanī't
namāmaknīnīnīncan chā'tin chi'xcu'.

⁷Tachihuīna'nli ē taputzalh chī
natalītamāhua pītzunaj' tī'ya't.
Huā'mā' tī'ya't ixmāpācuhuīcan
Ixtī'ya't Alfarero ē a'ntza'
ixcāmā'cnūcan makatiyātī'n.

⁸Chuhua'j māpācuhuīcan Tī'ya't
tū Ixtapalh Ka'lhni' ixpālacata
lītamāhuaca tumīn tū ixlīxokocanī't
namāmaknīnīnīncan chā'tin
chi'xcu'. ⁹Chuntza' mākentaxtūca
huā'mā' tū huanli a'kchihuīna'
Jeremías jā tzo'kli na ixtachihuīn
Dios: “Cātayaca pu'xamacāuj tumīn
ixla' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin
chi'xcu' chuntza' chī tahualh
makapitzīn israelitas). ¹⁰Huā'mā'
tumīn lītamāhuaca ixtī'ya't
Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksilh
Māpa'ksīnī' Dios.”

Jesús na ixlacatīn Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹A'cxni' Jesús ixylāh na
ixlacatīn gobernador Pilato, ē ū'tza'
kelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?
Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

¹²A'cxni' xanapuxcu'nu'
pālejni' ē xanapuxcu'nu'
israelitas ixtalīmālacsu'yu,
Jesús jā tū kelhtīnī'lh. ¹³Pilato
kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Ē jā kexpa'ta' tū
talīmālacsu'yuyān tachi'xcuhūi't?

¹⁴Jesús jā tū kelhtīlh. Ū'tza'
līlī'a'cnīlh gobernador.

Jesús lichihuina'nca chi namaknican*Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16*

¹⁵Ixa'nan a'ktin tahuil'lat ē a'cxni' iklamā'lh cā'tani', gobernador ixmakxteka chā'tin tachi'n.

Tachi'xcuhui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekcan. ¹⁶Ixtanūmā'lh chā'tin tachi'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuā'lh ixlakapascan huā'mā' Barrabás.

¹⁷A'cxni' ixtatalacxtimīnī't tachi'xcuhui't, Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichüyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Ē na'icmakxteka Barrabás o na'icmakxteka Jesús tī māpācuhuican Cristo?

¹⁸Chuntza' huanli Pilato ixpālacata xla' ca'tzilh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talimacamāstā'lh.

¹⁹Lihuan ixui'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuin ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' ixpālacata huā'mā' tzeyā chi'xcu'. Jā tze chī iclakahuā'la'ktzi'lh tzamā' chi'xcu' huā' kōtan tzi'sa.”

²⁰Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuina'makasitzi'nī't tachi'xcuhui't ē ū'tza' talisqui'nli camakxteka Barrabás ē tahuānli camaknica Jesús. ²¹Ā'maktin cātā'chihuina'nli gobernador ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichüyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmakxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuānli:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²²Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuican Cristo?

Ixlipō'ktuca'n takelhtilh:

—iCaxtokohua'ca'ca!

²³Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuānilh:

—iCaxtokohua'ca'ca!

²⁴A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixi ē ā'chulā' ixtatā'kaqui'mā'nalh ē jāla cāskāhuī'lh, xla' squi'nli xcān. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't takelhtilh:

—iQuina'n ē quincamana'ca'n na'iclē'nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani!

²⁶Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksilh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh nextokohua'ca'can.

²⁷Ā'listān ī'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talitamacsti'li'lh. ²⁸Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'.

²⁹Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxqui'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talilitzi'nli ē tahuānilh:

—iCalakachi'xcuhui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰Nā talakachojmanilh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talicucni'cli.
³¹A'cxni' talilitzi'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālhxixlu'xu' tū ixla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³²Lihuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhuini' Simón. Sāmācu'qui'ca ixacruz Jesús.
³³Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴A'ntza' maxqui'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'cani't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xī'cxi'. Palh ixua'lh, jā ixtimakca'tzi'lh chī napātini'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.

³⁵A'cxni' ixtaxtokohua'ca'ni'ttza', soldados tamāpitzilh ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tātca'n ē talimāxtulh suerte nataka'tzi tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'kchihuina' jā tzo'kli: “Tamāpitzilh quilu'xu' na ixpu'na'i'tātca'n; tatlahualh suerte tū talimāxtulh.” ³⁶Palaj tunca tatahui'lalh natamaktaka'lha.
³⁷Hui'lica nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzokcani't tū ixpālacata lixtokohua'ca'ca. Ixtzokcani't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxui. ³⁹Ti ixtatētaxtumā'nalh tasakā'lilh

ixa'kxākca'n ē talakapalah ⁴⁰ē tahuanihlh:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milimān. Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹Nā chuntza' ixtalilitzi'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ksin. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalilitzi'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴²—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzin ē jāla a'kapūtaxtu ixlimān. Palh ixlicāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'i'ni'yāuj xla'. ⁴³Xla' lipāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlicāna' pāxqui'. Quincāhuanin xla' i'Ska'ta' Dios —tahuahl.

⁴⁴Nā ka'lhāna'nī'n ti ixcātā'xtokohua'ca'cani't, nā xlaca'n talakapalah Jesús.

Jesús nilh

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵Xlitz'a'la cā'pucsua' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajilh a'ktu'tun hora. ⁴⁶Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli: —Elí, Elí, ¿lama sabactani? (Ē ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līni'ta' quina'cstu?)

⁴⁷Takexmatli huā'mā' makapitzin ti ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuina' Elías.

⁴⁸Xamaktin chā'tin tatu'jnu quítayalh catūhuā'lh hua'chi panamāc. Limāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchi'hua'ca'lh a'ktin qui'huī' ē quilhyāhualh Jesús nahua'. ⁴⁹Ā'makapitzin tahuani: —Camakxtekti. Nalaktzi'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰Ā'maktin Jesús ta'sal' palha' ē palaj tunca nilh. ⁵¹Huā'mā' puntzuna' taxtī'tpitzilh ka'tla' līlakamilin xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' līlakamilin tū ixmāpitzī templo. Tzuculh na ixquilhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzilh hasta na ixtampān. Ti'ya't tachiquilh ē chihuix tatapūpitzilh. ⁵²Tatalaquī'lh pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'i'ni'nī't Dios ē ixtanī'nī'ttza'. ⁵³Xlaca'n tataxtulh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xatasicua'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhui't.

⁵⁴Capitán romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nal' Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquilh ti'ya't ē a'cxni' talaktzi'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahuani:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁵⁵Lhūhua' puscan ixtalaktzi'mā'nal' makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtulh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. ⁵⁶Na ixpu'na'i'tātca'n puscan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzi'ca'n

Jacobo ē José ē nā ixuī'lh ixtzi'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

Mā'cnūca Jesús

Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁵⁷A'cxni' i'smalanka'namā'lh tza', milh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixuani't ē nā ixa'ka'i'ni' Jesús. ⁵⁸Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksini'lh camaxquī'ca. ⁵⁹José lē'lh ixmacni' Jesús ē līmaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' i'xla' José ixuani't. A'cxni' līmālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahuī'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcāni't Jesús

⁶²A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'likō'can tū maclacasqui'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato.

⁶³Tahuanih:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chi'xcu' tī a'kskāhui'nilh a'cxni' lakahuancu ixuani't. Chuntza' huanli: “Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālancuana'n na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n”, huanli.

⁶⁴Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' i'scuju'ni'n natamin nataka'lhlan ixmacni'.

Tzē nacāhuanican tachi'xcuhui't palh lacastālancuana'ni't na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhui'can tachi'xcuhui't ē jā xapūla.

⁶⁵Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados.

Cacālī'pintit ē calaktzi'ntit hui'xina'n chuntza' chī natamaktaka'lh.

⁶⁶Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'līca sello nac chihuix tū kelhui'līca. Cāmakxtekancha' soldados tī natamaktaka'lh.

Jesús lacastālancuana'nli

Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

28 Ī'sputnī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē i'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. ²Xamaktin palha' tachiquilh ti'ya't. Chā'tin ixāngel Māpa'ksīni' Dios ixyujnī'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'līcani't ē pūtahui'lh. ³Ángel xkakah hua'chi makli'pit ē ixlu'xu' stala'nka' ixuanī't hua'chi panamāc. ⁴A'cxni' soldados talaktzi'lh, taxpipilh ē tajicua'xnīlh. ⁵Ángel cāhuanilh puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzi hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús tī xtokohua'ca'ca. ⁶Xla' jātza' tihui'lh huā'tzā'. Lacastālancuana'ni'ttza' chuntza' chī huanlī. Catanū'tit ē calaktzi'ntit jā ixmāpī'cani't. ⁷Palaj capintit ē cacāhua'ni'tit i'scujnu'ni'n lacastālancuana'ni'ttza' na ixpu'na'i'tātca'n nīnī'n. Chuhua'j xla'

nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸Palaj tunca puscan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scujnu'ni'n. ⁹Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuīna'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxui'lh. ¹⁰Xla' cāhuanilh: —Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzi'n.

Tū tahananli soldados

¹¹Lihuan ixta'a'mā'nalh puscan, makapitzīn soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ixlipō'ktu tū ixa'kspulani't. ¹²Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talichihuīna'lh. Lhūhua' tumīn cāmāxqui'ca soldados ¹³ē cāhuanica:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzi'sni' tamilh i'scujnu'ni'n Jesús lihan i'lh'tatapā'na'ntit ē xlaca'n taka'lhlanli ixmacni'. ¹⁴Palh namāca'tzīnīcan gobernador i'lh'tatapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātalimāknīn.

¹⁵Soldados tamaktīni'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahananli chuntza' chī ixcāhuanicanī't. Chuntza' israelitas tahanan hasta chuhua'j.

**Jesús cāmacamaxqui'lh
ixtascujūtca'n ī'scujnu'nī'n**

Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁶Kelhacāujtin ī'scujnu'nī'n
ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin
nac sipej tū Jesús lacsacli. ¹⁷A'cxni'
talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh
masqui makapitzin jā
ixta'a'ka'i'cu'tun. ¹⁸Jesús
cālaktalacatzuna'jilh xlaca'n ē
cāhuanilh:
—Quit quimaxqui'canī't
ixlīpō'ktu līmāpa'ksin ē
na'iccāmāpa'ksi ixlīpō'ktuca'n

tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna'
ē nac a'kapūn. ¹⁹Chuntza'
capintit calhāxcuhuālh nac
cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit
ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't
chī tzē quiscujnu'nī'n natahuan.
Nacālimā'kpaxī'yā'tit ixlītlī'hui'qui
xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espīritu
Santo. ²⁰Nacāmāsu'yuni'yā'tit
chī natalatā'kchoko ē chī
natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit
iccālīmāpa'ksini'nī'ta'n hui'xina'n.
Caca'tzītit quit pō'ktu quilhtamacuj
iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa
cā'quilhtamacuj. Amén.